

ФОП
Дронь М.С.

тел. 0958755843

електронна пошта: mistodoc.poltava@gmail.com

Замовник: Управління економічного розвитку
виконавчого комітету Смілянської міської ради

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Об'єкт: документ державного планування

**Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної
громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на
2025-2027 роки**

Шифр 015-25-СЕО

ФОП

Дронь М.С.

Головний архітектор
проектів (кваліфікаційний
сертифікат серія АА №004227)

Дронь М.С.

Інженер-землевпорядник
(кваліфікаційний сертифікат
№014970)

Кондратенко А.А.

Полтава 2025

СКЛАД ПРОЄКТУ

Назва матеріалів

Примітка

Текстові матеріали

98 арк.

Папір

Додатки:

- Додаток 1. «Таблиця для спрощеного розрахунку впливу різних діяльностей на клімат, до документу державного планування (далі – ДДП)»;
- Додаток 2. «Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»;
- Додаток 3. Викопіювання з єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема»: про розміщення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки» та з офіційного сайту замовника;
- Додаток 4. Копії звернень та відповідей уповноважених органів з питань охорони здоров'я та природних ресурсів по питанню розгляду заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.
- Додаток 5. Схема елементів екомережі на території Смілянської міської територіальної громади та прилеглих до неї громад (проєкт.);
- Додаток 6. Регіональна схема формування екомережі Черкаської області;
- Додаток 7. Карта проявів екзогенно-геологічних процесів на території України;
- Додаток 8. Схема зонування території міста Сміла.
- Додаток 9. Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки (окремим томом).

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							2
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	6
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	7
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	29
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	36
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....	41
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	45
7. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	49
8. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	53
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	55
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	62
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.....	62
12. ДОДАТКИ.....	68

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							3
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Вступ

Здійснення стратегічної екологічної оцінки регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». Впровадження стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) створило умови для здійснення такої оцінки до прийняття рішення про затвердження документів державного планування відповідно до вимог Директиви 2001/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів в програми, плани, політики.

Метою СЕО є забезпечення належного рівня захисту навколишнього середовища та сприяння інтеграції екологічних міркувань у підготовку планів з метою просування сталого розвитку. Це системний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття рішень.

На виконання пунктів 6 і 7 частини першої статті 6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Міністерством екології та природних ресурсів був виданий наказ № 296 від 10.08.2018, яким затверджені методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, що рекомендуються для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у СЕО. Даний документ дає детальні рекомендації щодо поетапного проведення стратегічної екологічної оцінки.

Основними законодавчими документами, що діють цій сфері є:

- Конституція України;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»,
- Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»,
- Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті».
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про засади державної регіональної політики».

Стратегічна екологічна оцінка, згідно базового закону – процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Суть стратегічної екологічної оцінки полягає у виявленні факторів, що мають суттєвий вплив на навколишнє природне середовище та організм людини.

Загалом, загальнопланетарна зміна клімату призводить до безлічі не прогнозованих наслідків в самих різних сферах. Зміна клімату посилює кругообіг води, що в одних регіонах призводить до інтенсивних опадів і пов'язаним з цим повеней, а в інших – до екстремальних посух. Зміна клімату впливає на характер випадання опадів, до зміни флори та фауни, до появи нетипових для конкретної місцевості збудників хворіб.

До факторів природного середовища, які впливають на захворюваність та здоров'я населення, належать геофізичні, біогеохімічні, живі збудники та їх токсичні продукти, отруйні рослини та алергени рослинного походження.

Геофізичні особливості території, як природні передумови поширення хвороб, визначаються тими ж таки погодно-кліматичні умовами на які накладаються фактори життєдіяльності в поєднанні з антропогенними факторами. На стан здоров'я людини здійснюють вплив біогеохімічні чинники середовища, які надходять до організму через харчові ланцюги, що включа-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							4
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ють хімічний склад ґрунту, повітря, води. Існує чітка залежність між захворюваністю на серцево-судинні хвороби і хімічним складом питної води та орного шару ґрунту. Встановлена взаємозалежність між поширенням глаукоми серед населення та кислою реакцією ґрунту. В результаті, від того яку господарську діяльність здійснюють на тій чи іншій території залежить і якість води, і якість ґрунту, а від так і здоров'я населення.

На розвиток патогенних організмів впливає температура, вологість та забрудненість різними сполуками. Внаслідок потрапляння до організму людини вірусів, бактерій, мікробів та ряду інших паразитів, розвиваються інфекційні хвороби.

Практично усі зазначені фактори спричинені діяльністю людини – штучно сформованим антропогенним навантаженням. Вони є результатом впливу на біологічні властивості земної (водної) поверхні, впливу на біоценози або безпосередньо на шари атмосфери (нагрівання повітря індустриальними тепловими установками; збільшення концентрації вуглекислого газу в атмосфері в результаті спалювання викопного палива і т.д.). В значній мірі антропогенні зміни клімату пов'язані з продукуванням цивілізаційних благ. Тому основна ціль на яку спрямована стратегічна екологічна оцінка документів державного планування, це мінімізація впливу на навколишнє природне середовище при формування сприятливого середовища життєдіяльності людини.

Призначення звіту СЕО

Головним призначенням СЕО є визначення, опис та оцінювання наслідків, що впливають або можуть впливати на довкілля та здоров'я населення через виконання документів державного планування, зокрема реалізацію Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки. Відповідно важливою складовою СЕО є розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків.

Процедура стратегічної екологічної оцінки включає наступні етапи (згідно ст. 9 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»):

1. визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
2. складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;
3. проведення громадського обговорення (в разі необхідності) та консультацій;
4. врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;
5. інформування про затвердження документа державного планування;
6. моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля та здоров'я населення.

Згідно ст.5 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки» занесено до Єдиного реєстру стратегічно екологічної оцінки (єдина екологічна платформа «ЕкоСистема»), реєстраційний номер справи №18-07-15559-25 від 18.07.2025р.

В рамках процедури СЕО Смілянською міською радою було направлено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування. Також – до Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА та до Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА.

За результатом розгляду заяви Управлінням екології та природних ресурсів Черкаської ОДА листом № 02/10-04-24/2342/02/10-04-24/19364 від 23.07.2025 направлено рекомендації, які враховані в процесі підготовки звіту (лист додається).

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							5
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Документ державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки» (далі – Стратегія) розроблений управлінням економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради у взаємодії з іншими відділами та структурними підрозділами виконавчого комітету Смілянської міської ради на виконання законів України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України, «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», «Про стратегічну екологічну оцінку» та постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегій і плану заходів», в рамках «Стратегії розвитку Черкаської області на період 2022-2027 роки», Концепції державної регіональної політики, інших актів Президента України та Кабінету Міністрів України

Метою розробки Стратегії є визначення пріоритетних напрямів розвитку Смілянської міської територіальної громади на довгостроковий період та здійснення планомірних і послідовних заходів по максимальному наближенню рівня життя мешканців міста до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу, збереження унікальних духовних та культурних традицій.

Очікується, що реалізація основних положень Стратегії розвитку дасть можливість створити реальні умови для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

Досягнення цієї мети можливо за умови координації спільних дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств у співпраці з представниками бізнесу, направлених на:

- ліквідацію руйнувань на пошкоджених об'єктах внаслідок військової агресії російської федерації;
- створення умов для безперервного та надійного функціонування усіх систем життєзабезпечення в громаді, зокрема інженерно-транспортної, енергетичної, комунальної інфраструктури та соціальної сфери;
- залучення інвестицій;
- налагодження та розвиток міжнародного співробітництва, зокрема експорту;
- створення умов для розвитку підприємництва;
- забезпечення якості та доступності широкого спектра публічних, медичних і соціальних послуг, в тому числі для внутрішньо переміщених осіб, учасників бойових дій та ветеранів війни;
- збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

Ухвалення Стратегії розвитку має стати основою для створення комплексної бази стратегічного планування в громаді, а саме, уточнення місцевих програм, їх відповідності з перспективами розвитку, означеними Стратегією.

Реалізація Програми забезпечується спільною роботою усіх структурних підрозділів виконавчого комітету міської ради в співпраці з представниками бізнесу та громадськими організаціями.

Відповідальними за виконання заходів Програми є структурні підрозділи виконавчого комітету Смілянської міської ради, керівники підприємств та організацій громади.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							6
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Для підготовки зазначеного Розділу використовувались дані Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Черкаської області 2023 року та Статистичний Збірник Довкілля України за 2022 рік, підготовлений Державною службою статистики України. Основними джерелами інформації були Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Черкаської області.

2.1. Місцезаляження.

Черкаська область утворена 7 січня 1954 року. До її складу увійшли три міста обласного підпорядкування – Черкаси, Сміла, Умань і 30 районів Вінницької, Київської, Кіровоградської та Полтавської областей.

На даний час відповідно до адміністративно-територіального поділу (Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ) область складається з 4 районів (Звенигородський, Золотоніський, Уманський, Черкаський) та 66 територіальних громад:

16 – міських (Ватутінська, Городищенська, Жашківська, Звенигородська, Золотоніська, Кам'янська, Канівська, Корсунь-Шевченківська, Монастирищенська, Смілянська, Тальнівська, Уманська, Христинівська, Шполянська, Черкаська, Чигиринська);

10 – селищних (Бабанська, Буцька, Вільшанська, Драбівська, Єрківська, Катеринопільська, Лисянська, Маньківська, Стеблівська, Чорнобаївська);

40 – сільських (Балаклеївська, Баштєчківська, Березняківська, Білозірська, Бобрицька, Будищенська, Бужанська, Великохутірська, Вознесенська, Виноградська, Водяницька, Гельмязівська, Дмитрушківська, Зорівська, Іваньківська, Іркліївська, Ладизинська, Леськівська, Ліпльавська, Лип'янська, Матусівська, Медведівська, Михайлівська, Мліївська, Мокрокалігирська, Мошнівська, Набутівська, Новодмитрівська, Паланська, Піщанська, Ротмістрівська, Руськополянська, Сагунівська, Селищенська, Степанецька, Степанківська, Тернівська, Шевченківська, Шрамківська, Червонослобідська).

Черкаський район утворено 7 березня 1923 року. Укрупнення району відбулося 25 жовтня 2020 року згідно із Постановою Верховної Ради України № 807-ІХ від 17 липня 2020 року в рамках Адміністративно-територіальної реформи в Україні. До його складу увійшли: Городищенська, Кам'янська, Канівська, Корсунь-Шевченківська, Смілянська, Черкаська, Чигиринська міська, Балаклеївська, Березняківська, Білозірська, Бобрицька, Будищенська, Леськівська, Ліпльавська, Медведівська, Михайлівська, Мліївська, Мошнівська, Набутівська, Ротмістрівська, Руськополянська, Сагунівська, Степанецька, Степанківська, Тернівська, Червонослобідська сільські територіальні громади.

Найбільшими населеними пунктами за чисельністю в межах області є міста: Черкаси, Умань, Сміла, Ватутіне та Канів.

Місто Сміла Черкаського району Черкаської області є адміністративним центром Смілянської міської територіальної громади, до якої входить також село Ірдинівка. Місто Сміла знаходиться на відстані 30,4 км від адміністративного центру районної та обласної ради. В місті розташований найбільший залізничний вузол Черкаської області: станції «імені Тараса Шевченка», «Сміла». Також місто забезпечено автомобільним транспортом – станції «АС-1», «АС-2».

Смілянська міська громада — територіальна громада в Україні, в Черкаській області. Утворена 17 липня 2020 року постановою Верховної Ради України № 807-ІХ. Перші вибори відбулись 25 жовтня 2020 року.

КАТОТТГ: UA71080390000078978

Адміністративний центр — місто Сміла. Населення громади становить 65,7 тис осіб. Кількість населених пунктів: 2 (Склад: м. Сміла та с. Ірдинівка). Площа територіальної громади: 39,73 км².

Вулична мережа являє собою складну структуру, розташування вулиць обумовлено рельєфом місцевості та сформованою забудовою.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		7

Територія Смілянської міської ради розташована в південній частині району.

Зовнішні транспортні зв'язки здійснюються по автодорогах національного, обласного та місцевого значення, внутрішні – по автодорогах внутрішньогосподарського значення.

Згідно із класифікацією ДБН Б.2.2-12:2019, місто Сміла відноситься до групи середніх міст.

Рельєф території міста рівнинний та відноситься до Придніпровської височини.

Придніпровська височина – височина на південному сході Європейської рівнини. Займає межиріччя середнього плину Дніпра й Південного Бугу, у межах Житомирської, Київської, Вінницької, Черкаської, Кіровоградської та Дніпропетровської областей.

Ґрунти придатні для будівництва та висадки зелених насаджень.

В суху пору року територія населеного пункту не затоплюється, заболоченість відсутня.

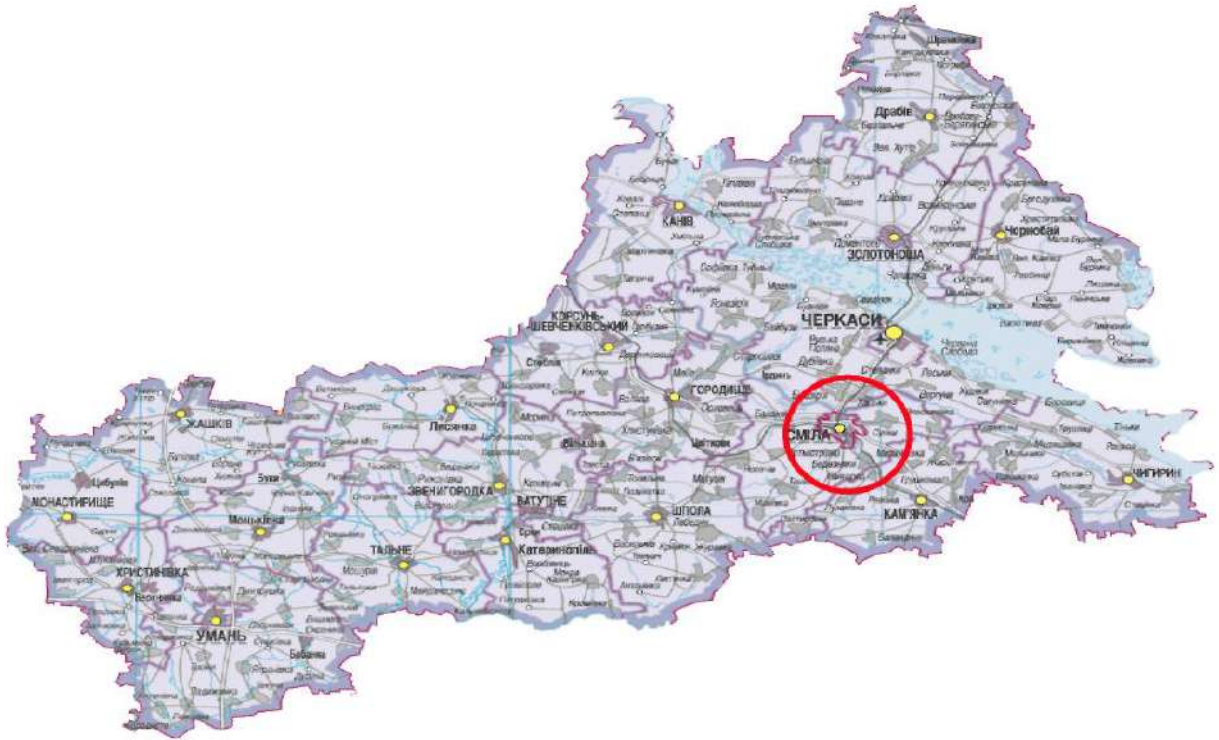

Рисунок 1. Географічне розташування громади.

2.2. Фізико-географічні умови.

Черкащина в цілому рівнинна і умовно поділяється на дві частини – правобережну і лівобережну. Переважна частина правобережжя розміщена в межах Придніпровської височини з найвищою точкою області, що має абсолютну висоту 275 метрів над рівнем моря (поблизу м. Монастирище).

Черкаська область розташована в басейнах двох основних річок: Дніпра та Південного Бугу. Басейн річки Дніпро становить 12,0 тис. км², басейн річки Південний Буг – 8,9 тис. км². Густота річкової мережі добре розвинута і складає 0,2 - 0,54 км/км². Найбільше водосховище - Кременчуцьке, загальною площею водного дзеркала 2 252 км² і повною ємністю 13,520 млн км³, розташоване на річці Дніпро.

Географічно Смілянська міська територіальна громада розташована на Придніпровській височині, над річкою Тясмин. Тясмин – річка в Кіровоградській та Черкаській областях України, права притока Дніпра. Річка бере початок у північній частині села Любомирка Олександрійського району. Спочатку тече на південь та південний захід, у селі Соснівка повертає на північний захід і тече в цьому напрямку до села Райгород Черкаського району. Потім напрямок змінюється на північний, а в місті Сміла річка повертає на північний схід. У селі Бузуків Тясмин ще раз повертає, тепер на південний схід і тече в цьому напрямку до самого Чигириня. Останній відрізок річка протікає в східному напрямку.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		8

2.3. Ґрунти

Ґрунти Черкаської області вважаються найбільш продуктивними в Україні, однак за деякими агрохімічними параметрами вони поступають ґрунтам східних і південних областей. Порівняно менший вміст елементів живлення гумусу та підвищена кислотність компенсуються більш сприятливими кліматичними умовами, особливо в період вегетації сільськогосподарських культур. У ґрунтовому покриві області переважають чорноземи типові та чорноземи сильно реґрадовані, які займають 53,7%. Темно-сірі опідзолені і реґрадовані ґрунти та чорноземи опідзолені і слабо реґрадовані займають 28,9 %, а світло-сірі і сірі опідзолені ґрунти – 7,3 %.

За механічним складом ґрунтовий покрив області практично в рівній мірі розподілений на легкосуглинкові, середньосуглинкові та важкосуглинкові ґрунти. Перших більше на Лівобережжі та в Подніпров'ї. Центр області зайнятий середньосуглинковими ґрунтами, а західні райони – важкосуглинковими. Супіщані ґрунти найбільшим масивом знаходяться в Черкаському районі (Мошенська зона) та на терасах річок Тясмин, Гірський і Гнилий Тікич. Механічний склад у значній мірі визначає вміст обмінного калію в ґрунтах та їх фізико-хімічні характеристики.

Із загальної площі Черкаської області (2091,6 тис. га) сільськогосподарські землі складають 1486,88 тис. га, в тому числі сільськогосподарські угіддя 1 450,82 тис. га, з них: рілля – 1271,86 тис. га, перелоги – 8,47 тис. га, багаторічні насадження – 27,34 тис. га, сіножаті – 64,75 тис. га, пасовища – 78,40 тис. га.

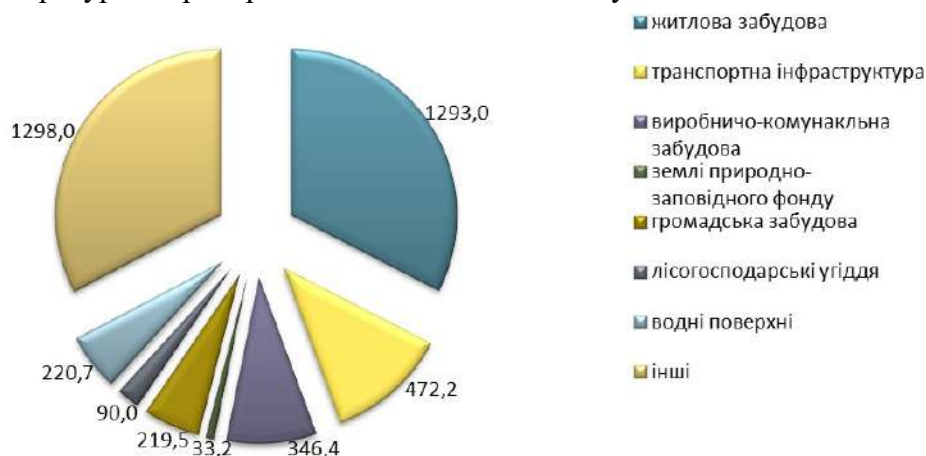
В межах Смілянської міської територіальної громади Смілянська міська СЕС (нині не діюча) вибірково проводила дослідження ґрунтів по хімічним, бактеріологічним показникам та проби на гельмінти (у місцях транспортних магістралей, звалищ, в житлових районах, громадських закладах, у т.ч. в дитячих садках, в зоні пляжів). Фіксувалися незначні відхилення по бактеріологічних показниках на полігоні/звалищі ТПВ, де малий відсоток проб на гельмінти не відповідав нормам, а також у житлових масивах, зоні пляжів.

СЕС Шевченківської дільниці Одеської залізниці проводила контроль стану ґрунтів на території промпідприємств (ПАТ НВП «СЕМЗ»), а також уздовж залізничної колії та ЗСО джерел централізованого господарсько-питного і технічного водопостачання – на хімічні дослідження. Проводився контроль в зоні впливу промпідприємств, на дитячих майданчиках, в зоні пляжів – на гельмінти. Відхилень від норм не було зафіксовано.

Потенційними територіями, де можливе забруднення ґрунтів з перевищенням нормативних гранично-допустимих розрахунків по бактеріологічних та хімічних показниках, є міський полігон/сміттєзвалище ТПВ і несанкціоновані звалища, закинуті відстійники цукрового заводу, комунальні каналізаційні очисні споруди, виробнича ділянка ТОВ «Смілянський асфальтний завод», нафтобаза, під'їзні колії до цехів (територія Локомотивного депо ім. Т. Шевченка), ділянка тимчасового полігону з накопичення гальванічних шлаків на території ВО «Орізон».

Деградації і ерозії ґрунтів, пиловим буревіям також сприяє значна розореність земель міста і передмістя, які використовуються під рілля і городи населення, наявність ярів і крутосхилів.

Земельні ресурси території ТГ поділяються на наступні складові:

Діаграма 1. Структура земель Смілянської МТГ

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		9

У складі діаграми 1 – «інші»:

- зона реконструкції;
- складська зона;
- спеціальні зони;
- курортна зона;
- ландшафтно-рекреаційна;
- інженерна інфраструктура.

2.4. Надра

Ресурсно-сировинний потенціал Смілянської МТГ представлений, головним чином, нерудними корисними копалинами: мергель, топаз, моріон, горючі сланці, сієніт, гіпс, каолінові глини, графіт, поклади граніту, темно-сірий гранодіорит, фосфорити, осадові залізні руди.

У відсотковому відношенні мінерально-сировинна база на 67,3% складається із сировини для виробництва будівельних матеріалів, на 18,7% – з прісних та мінеральних підземних вод, на 11,7% – з паливно-енергетичних корисних копалин (вугілля, торф), на 1,5% – з гірничорудних корисних копалин, по 0,4% – з нерудних корисних копалин для металургії та гірничохімічних корисних копалин.

2.5. Водний басейн.

Смілянське водосховище розташовано в центральній частині м. Сміла та служить джерелом водопостачання промислових підприємств та місцем відпочинку мешканців міста. Наповнення водосховища здійснюється верхньою течією р.Тясмин, зливовими та талими водами. Водосховище побудовано в 1957 році. Наповнення водосховища до нормального підпірного рівня (НПР) здійснювалося з літа 1957 року до весни 1958 року. Безпосередньо у водосховище впадає річка Серебрянка, а на відстані – 5 км. від верхів'я водосховища в річку Тясмин впадає його лівобережна притока р. Гнилий Ташлик. Позначка води за нормальним проєктним рівнем становить 85,4 м над рівнем моря. Середня глибина водосховища після введення його в експлуатацію становила 1,8 м, а площа – 338 га. При таких технічних даних обсяг води у водосховищі був біля 6 млн. куб. м.

Призначення і використання Смілянського водосховища пов'язане з акумуляцією поверхневого стоку річок Тясмин, Гнилий Ташлик і Серебрянка та є багатоцільовим: для виробничого водопостачання промислових підприємств; рекреаційних потреб населення м. Сміла (місце масового відпочинку населення); рибовідтворення аборигенних видів риб; поливу зелених насаджень міста; водопостачання сільськогосподарських підприємств.

У паспорті потенційно небезпечного гідротехнічного об'єкта – Смілянське міське водосховище на р. Тясмин, розробленому в 2001 році, наведена наступна характеристика водосховища: введення об'єкта в експлуатацію 1957 рік; довжина водосховища 3,0 км; максимальна ширина 0,8 км; середня ширина 0,5 км; максимальна глибина 2,8 м; середня глибина 0,85 м; площа водного дзеркала 318,0 га; об'єм води 2,703 млн.м³.

За 59-річний період експлуатації через безвідповідальну діяльність у промисловій сфері відбулося замулення водосховища. Унаслідок цього площа його зменшилась до 318 га, а середня глибина – до 0,85 м. Товщина мулу (суглинистих і супіщаних ґрунтів чорного і темно-сірого кольору) в ложі водосховища становить від 1,0 до 2,5 м. У мулі накопичились хімічні елементи, вміст яких перевищує гранично допустимі рівні за нітратами у 23 рази, за солями металів – у 31 раз, за іншими хімічними сполуками – від 17 до 50 разів.

Основною причиною погіршення екологічного стану річки є неефективна робота очисних споруд міст Кам'янка, Сміла, Чигирин.

Причиною незадовільної роботи очисних споруд є фізична та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення поточних та капітальних ремонтів.

Смілянське водосховище є місцем масового відпочинку мешканців міста. В літній період вода в водосховищі нагрівається до 22-25 градусів. У воді відбуваються небезпечні біологічні процеси, які обумовлюють можливі епідемічні захворювання.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							10
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Ґрунтові води не розвантажуються, так як, мул створює бар'єр на їх шляху, внаслідок цього відбувається підняття рівня ґрунтових вод по периметру (навколо) водосховища, перезволоження ґрунту, що призводить до підтоплення прилеглої території.

Крім того, внаслідок зменшення глибини водосховища, на мілководді розвиваються та розмножуються малярійні комарі.

Основною причиною погіршення екологічного стану річки є неефективна робота очисних споруд міст Кам'янка, Сміла, Чигирин.

Каналізаційні очисні споруди Смілянської МТГ збудовані в кінці 60-х років минулого століття. Вони складаються з двох ліній загальною потужністю 16,2 тис. м³/добу. Очищення стічних вод відбувається по наступним етапам: механічне, біологічне очищення та знезараження.

На даний час очищення стічних вод здійснюється в об'ємі 4000-5000 м³/добу.

Технологія очищення стічних вод, яка застосовується на очисних спорудах розрахована на концентрацію стоків, які надходять від абонентів в розмірі:

- Азот амонійний – до 20 мг/дм³;
- БСК – 5 – 14,5 мг/дм³;
- Завислі речовини – 24,6 мг/дм³.

Фактичні показники становлять:

- Азот амонійний – більше 50 мг/дм³;
- БСК – 5 – 180 мг/дм³;
- Завислі речовини – 140 мг/дм³;
- Фосфати – 15 мг/дм³.

Склад стічних вод змінився у співвідношенні: побутові стоки – 65 %, промислові – 35%. Технологічна схема очищення не відповідає сучасним вимогам енергозбереження і якості показників очищення.

Основні проблемні питання, з якими стикається КП «ВодГео» при експлуатації каналізаційних очисних споруд:

- висока концентрація забруднюючих речовин в стічних водах, які надходять на КОС;
- зношеність гідротехнічних споруд, трубопроводів, запірної арматури та насосного обладнання;
- залпові подачі стічних вод з КНС – 10.

Для доведення якості очищення стоків до нормативів ГДС КП «ВодГео» на протязі багатьох років зверталось до міського голови, в Черкаську ОДА, управління екології Центрального округу, депутатам обласної та державної ради з вимогою про необхідність фінансування робіт по розробці робочого проекту з реконструкції каналізаційних очисних споруд.

Постійний контакт із агресивним середовищем, збільшення концентрації стічних вод, призвели до значного зносу елементів гідротехнічних споруд та енергетичного обладнання і як наслідок погіршення якості очистки стічних вод. Для виправлення даної ситуації необхідно провести реконструкцію каналізаційних очисних споруд, що потребує значних коштів.

2.6. Фауна та біорізноманіття, природно-заповідний фонд.

На території району наявні 179 природоохоронних об'єкта площею 14906 га з них: 31 об'єктів загальнодержавного значення площею 10740 га та 148 об'єктів місцевого значення загальною площею 4166 га.

На території міста Сміла нараховуються об'єкти природно-заповідного фонду:

1. Гідрологічний заказник місцевого значення «Ірдинське болото» (тип – заказник місцевого значення), площа – 0,9211 га. Рішення міської ради від 13.11.2009 № 42-96/V «Про організацію та встановлення меж території гідрологічного заказника місцевого значення «Ірдинське болото».

2. Міський парк культури та відпочинку – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення (парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення), площа – 33,2015 га. Рішення міської ради від 03.03.2008 № 24-51/V «Про затвердження проекту землеустрою з організації та встановлення меж території міського парку культури та відпочинку».

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							11
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

3. Ботанічні пам'ятки природи місцевого значення (пам'ятки природи місцевого значення): Багатовікові дерева дуба звичайного, Графський дуб-красень, Віковий дуб імені Якова Водяного, Софіївські дуби. Рішення міської ради від 05.07.2018 № 73-7/VII «Про оголошення природних об'єктів ботанічними пам'ятками природи місцевого значення у м. Сміла».

4. Заповідне урочище «Юрова гора» – державне заповідне урочище в Черкаському районі Черкаської області. Створене рішенням Черкаської обласної ради від 13.05.1975 р. № 288. Має площу 149 га. Розташоване біля північної околиці м. Сміла, у кв. 28, 35, 41 Смілянського лісництва.

Крім того, рішенням виконавчого комітету Черкаської обласної ради народних депутатів від 21.11.1984 №354 оголошений гідрологічний заказник місцевого значення «Ірдинське болото» загальною площею 857,5 га, з яких 484,6 га – на території ДП «Черкаське лісове господарство», 246,9 га- на території ДП «Смілянське лісове господарство» та 126,0 га – на території Балаклеївської сільської громади Черкаського району та околиці м.Сміла.

Територія Смілянської міської територіальної громади потрапляє в межі Смарагдової мережі UA0000254 Cherkaskyi Bir. Об'єкт Смарагдової мережі «Черкаський бір» знаходиться в середній частині лісостепової зони. За фізико-географічним районуванням територія належить до Черкасько-Чигиринського району Центральнопридніпровської височинної області Подільсько-Придніпровського лісостепового краю Лісостепової зони (Екологічна енциклопедія, 2006). На піщаних та супіщаних ґрунтах Черкаського бору переважають соснові та дубово-соснові деревостани. Чисті соснові насадження займають сухі підвищені місця. В Черкаському бору трапляються і листяні насадження на відносно бідних ґрунтах, а саме дубові та грабово-дубові деревостани. На Мошногірському кряжі переважають широколистяні насадження, переважно грабово-ясеново-дубові. В деревостані домінують граб звичайний (*Carpinus betulus*), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior*), дуб звичайний (*Quercus robur*), інколи – липа серцелиста (*Tilia cordata*). На болоті Ірдинь велику площу займають ценози з домінуванням вільхи чорної (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn). Тут виявлено популяції 17 видів судинних рослин, що входять у відповідні переліки охоронюваних видів. Достатньо добре представлені і мають добрий життєвий стан популяції таких видів як *Senecio borysthenticus*, *Stipa borysthentica*, *Tragopogon ucrainicus*, *Daphne sneorum*, *Dracosephalum ruyschiana*, *Ceratophyllum tanaiticum*, *Epipactis helleborine*, *Jurinea cyanoides*, *Platanthera bifolia*, *Pulsatilla pratensis*, *Pulsatilla patens*. В межах території цього об'єкту найбільші площі представлені лісовими (G) оселищами.

Збереження біо- та ландшафтного різноманіття - це багатоаспектний процес, який передбачає законодавче, науково-методичне, соціально-економічне забезпечення програм і заходів у цій сфері. Один з перспективних напрямів втілення стратегії збереження біо- та ландшафтного різноманіття це є розбудова екологічної мережі.

Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду міста шляхом віднесення частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Загальна площа земель у межах міста Сміла становить – 3985 га, яка поділяється на такі види угідь, а саме: сільськогосподарські землі – 1303,4 га, ліси та інші лісовкриті площі – 170,1 га, чагарники – 0,8 га, забудовані землі – 1881,5 га, відкриті заболочені землі – 117,8 га, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 125,1 га, води – 387,1 га.

Із усіх земель: природоохоронного призначення – 33,2 га, оздоровчого призначення – 12,0 га, рекреаційного призначення – 24,6 га, історико-культурного призначення – 10,6 га.

Ресурсно-сировинний потенціал міста представлений нерудними корисними копалинами: мергель, топаз, моріон, горючі сланці, поклади граніту, темно-сірий гранодіорит, сієніт, гіпс, каолінові глини, графіт, фосфорити та осадові залізні руди.

2.7. Території, що можуть бути включені до складу ПЗФ

Природно-заповідний фонд являє собою ділянки суші та водного простору, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність та виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							12
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» природно-заповідні території охороняються як національне надбання, щодо яких встановлені особливі режими охорони, відтворення і використання, які виступають складовою частиною світової системи природних територій. Розвиток системи природоохоронних територій є важливою передумовою для забезпечення сталого розвитку як країни, так і регіонів.

На території Смілянської міської територіальної громади та на прилягаючих до неї територіях знаходяться території, віднесені до природно - заповідного фонду, діяльність яких регулюється Законом України «Про природно-заповідний фонд», іншими документами що стосуються охорони довкілля (перелік об'єктів наведено в п 2.6 даного звіту СЕО):

Перелік територій та об'єктів ПЗФ

№ п/п	Назва об'єкта ПЗФ, категорія	Стан перенесення меж в натурі	Площа, га	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ	Назва підприємства, організації, установи – землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Постанова, рішення, згідно з якими створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його площу, категорію тощо
Смілянська міська територіальна громада						
1	Ірдинське болото, ботанічний заказник	372,9	857,5	Смілянський район: Пн-Сх околиця м.Сміли, землі КСП–126,0 га, Смілянське л-во ДП "Смілянське ЛГ"–246,9 га;	ДП "Смілянське ЛГ", Костянтинівська сільська рада, ДП " Черкаське ЛГ"	Ріш. ОВК від 28.11.79 р. № 597 Ріш. ОВК від 21.11.84 р. № 354
2	Юрова гора, заповідне урочище	149	149	Пн околиця м.Сміли, кв. 28, 35, 41 Смілянського л-ва	ДП «Смілянське лісове господарство»	Ріш. ОВК від 13.05.75 р. № 288 Ріш. ОВК від 21.11.84 р. № 354
3	Міський парк, парк пам'ятка садово-паркового мистецтва	33,2	33,2	м.Сміла, вул. Перемоги	Відділ культури Смілянського міськвиконкому	Ріш. ОВК від 27.06.72 р. № 367, Ріш. ОВК від 21.11.84 р. № 354
4	Багатовікові дерева дуба звичайного, пам'ятка природи		0,01	м. Сміла, на розі вулиць Перемоги та Соборна	Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 колегіум	Рішення Черкаської облради від 21.09.2018 № 21-51/VII
5	Графський дуб-красень, пам'ятка природи		0,01	м. Сміла, вул. Родини Бобринських, 123	Смілянська міська рада	Рішення Черкаської облради від 21.09.2018 № 21-51/VII

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Аркуш
13

6	Віковий дуб імені Якова Водяного, пам'ятка природи		0,01	м. Сміла, Північний вокзал Шевченківської дирекції залізничних перевезень Одеської залізниці	Одеська залізниця	Рішення Черкаської облради від 21.09.2018 № 21-51/VII
7	Софіївські дуби, пам'ятка природи		0,01	м. Сміла, на розі вулиць Соборна та Софіївська	Смілянська міська рада	Рішення Черкаської облради від 21.09.2018 № 21-51/VII

Загалом кількість ОПЗФ в громаді невисока та рекомендована до розширення. Вичерпну інформацію про стан об'єктів ПЗФ в громаді можливо отримати лише за результатами польових обстежень, оскільки актуальних геопросторова привязаних вихідних даних на час розробки СЕО немає. В таблиці вище наведено стан перенесення геопросторових даних про межі об'єктів ПЗФ, оскільки, відомості про розташування існуючих об'єктів та територій ПЗФ мають бути чітко визначені та винесені в натурі.

Згідно Закону України "Про ПЗФ" землі природно-заповідного фонду України, а також землі територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську цінність і є відповідно до статті 6 цього Закону об'єктами комплексної охорони, належать до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення. На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням. На землях територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються в зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, забороняється будь-яка діяльність, що не забезпечує режим радіаційної безпеки.

Межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства. До встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проєктів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

На використанні земельної ділянки або її частини в межах природно-заповідного фонду може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором. Обмеження (обтяження) підлягає державній реєстрації і діє протягом строку, встановленого законом або договором.

Завдані внаслідок обмеження (обтяження) у землекористуванні втрати відшкодовуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом: встановлення заповідного режиму; організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання; додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проєктної і проєктно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля; запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони; здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання; встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері; проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Додатком до даного звіту СЕО виконана схема елементів екомережі на території Смілянської міської територіальної громади та прилеглих до неї громад. При здійсненні аналізу елементів екомережі враховано спільну транспорту інфраструктуру та об'єкти природного екологіч-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							14
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ного каркасу двох громад – Смілянської МТГ та Балаклеївської СТГ. Запропоновано зони пріоритетного розвитку елементів екологічної мережі та визначено природні екокоридори, які можуть бути спільними для обох громад.

2.8. *Смарагдова мережа та водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.*

Окремі території, що мають особливу цінність для охорони довкілля, відносяться до Смарагдової мережі. Мета збереження територій Смарагдової мережі полягає у забезпеченні охорони оселищ та видів, наведених у Резолюціях Бернської конвенції, що і є передумовою для створення територій Смарагдової мережі та збереження яких реалізується через біогеографічний підхід, що передбачає визначення територій довгострокового збереження видів і оселищ в межах біогеографічних регіонів.

Смарагдові об'єкти розташовані на території області характеризуються специфічними біотопноекотопними, ектонними характеристиками та мають певні відмінності та особливості в поширенні природного, антропогенного та спонтанного рослинного покриву, в різноманітті яких зберігається значна кількість зникаючих та рідкісних видів флори і фауни. Всі об'єкти мають важливе природоохоронне значення і охоплюють всі типи біотопів (оселищ) цієї території.

На території об'єктів Смарагдової мережі зустрічаються види рослин та тварин, які охороняються Бернською конвенцією.

Через територію громади проходить територія Смарагдової мережі - UA0000254 Cherkaskyi Bir (див. графічний матеріал схема елементів екомережі на території Смілянської міської територіальної громади та прилеглих до неї громад в додатках до даного звіту СЕО).

2.9. *Перспективні до заповідання території в межах громади*

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною.

Правовий режим існування територій та об'єктів ПЗФ визначається ЗУ «Про природно-заповідний фонд України», ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища України» та Земельним кодексом України. Землі ПЗФ, згідно зі ст. 43 Земельного Кодексу України віднесені до особливо цінних земель природоохоронного призначення.

Створення територій та об'єктів ПЗФ регулюється ст.ст. 51 – 53 ЗУ «Про ПЗФ». Відповідно до ст. 51 цього Закону підготовка і подання клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів ПЗФ можуть здійснюватись державними та науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими організаціями та громадянами. Докладні рекомендації щодо пошуку територій під ПЗФ підготовлено МБО «Екологія - Право – Людина»

У виборі ділянок, перспективних для заповідання, варто керуватися Оселищною директивою та зважати на наявність існування на територіях видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України. Важливо пам'ятати про роль природно-заповідної мережі у показниках сталого розвитку країни. Так рекомендованими під ПЗФ можуть бути наступні території в межах громади (опираючись на рекомендації http://epl.org.ua/images/pdf/people/1767_EPL_Posibnyk_Fond_Zapovidnuk.pdf):

- природні ділянки, що можливо включити до складу існуючих територій природно-заповідного фонду;

- місця поширення видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, регіональних переліків видів флори та фауни, що охороняються в областях, а також місця поширення рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, місця поширення видів флори і фауни та оселища, що знаходяться під охороною Бернської конвенції (додатки конвенції I, II та III, Резолюції Постійного комітету конвенції № 4 (1996, 2010) «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження» та № 6 (1998, 2011) «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів для їх збереження»);

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							15
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- потенційними для заповідання є об'єкти-кандидати (які не мають статус об'єктів ПЗФ в Україні) Смарагдової мережі Європи, що створюється на виконання Бернської конвенції як аналог екомережі ЄС НАТУРА 2000;

- землі лісогосподарського призначення, насамперед лісові землі наукового призначення, рекреаційно-оздоровчі та захисні ліси, та інші ділянки лісів, важливі для збереження біорізноманіття;

- внутрішні природні та штучно створені водні об'єкти (водотоки, водойми), прибережні захисні смуги та водоохоронні зони, заболочені території, острови та інші водно-болотні угіддя, що не використовуються інтенсивно у сільському господарстві; заплави малих річок (долини річок, збережені у природному стані);

- сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті);

- території, на яких у минулому було здійснено заходи з консервації земель шляхом залуження;

- неугіддя, малопродуктивні, деградовані та еродовані землі, що підлягають відновленню;

- перелоги, що виведені з категорії орних земель;

- природні степові ділянки (в сучасних умовах, як правило, розміщені на схилах та у яружно-балочних комплексах), якщо на їх території немає заростання деревною рослинністю, представленою інвазивними видами, а також якщо в минулому на цих ділянках не здійснювались заходи з лісорозведення.

Відповідно до зазначених рекомендацій, території, зарезервовані для заповідання рішеннями органів місцевого самоврядування, які потребують створення станом на 1.01.2015 року в межах Черкаської області визначені рішенням Черкаської обласної ради № 2\6 від 28.10.1994 року «Про резервування для наступного заповідання цінних природних територій і об'єктів»: Заповідні урочища «Хутір», «Храмолів хутір», «Болота», «Монастирі», «Чобіток», «Озера», заказники «Смілянський», «Звенигородський», «Михайлівський».

Природно-заповідний фонд є складовою природно-рекреаційних ресурсів громади, які мають значні перспективи щодо створення територіально-рекреаційного комплексу, що поєднає місця рекреації та відповідну інфраструктуру виховної, естетичної, наукової та природоохоронної направленості. Найбільш перспективними можуть бути напрями оздоровчого, пізнавального, наукового та історико-культурного туризму, як регіонального (внутрішнього), так і міжнародного, включаючи активний відпочинок (зелений туризм, спортивний туризм тощо) та історико-етнографічний туризм.

Території Смарагдової мережі, можуть бути перспективними до створення ПЗФ. Крім того, виконання вимог Закону України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”, також сприятиме розвитку природно-заповідного фонду.

Для точної характеристики потенційних об'єктів ПЗФ мають бути надані геопросторові дані про території, зокрема інформація про рельєф, існуючі та проектні санітарні та планувальні обмеження.

2.10. Залізничні та автошляхи.

Магістральні залізничні та шосейні дороги мають вихід до Києва, Одеси, Дніпра, Львова.

Транспортна система:

- залізнична станція «ім. Т. Шевченка»;

- залізнична станція «СМІЛА»;

- автостанція «АС – 1»;

- автостанція «АС – 2».

Залізнична станція ім. Т. Шевченка – великий транспортний вузол південно-західного напрямку українських залізничних доріг. Дільнична вузлова електрофікована залізнична станція Шевченківської дирекції Одеської залізничної дороги, розміщена на перехресті основних магістралей.

Пасажирський термінал станції має два вокзали – південний та північний. З південного вокзалу можна виїхати за напрямком Знамянки, Черкас, Золотоноші, Конотопу, Одеси, Миколаєва та Херсону. З північного вокзалу – Києва, Львова, Житомира, Ковелю. На станції зупиняються всі пасажирські та міжміські потяги.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							16
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Автотранспортним сполученням забезпечено всі райони міста, функціонує 12 автобусних маршрутів. Перевезення пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування здійснюють 2 суб'єкти підприємницької діяльності.

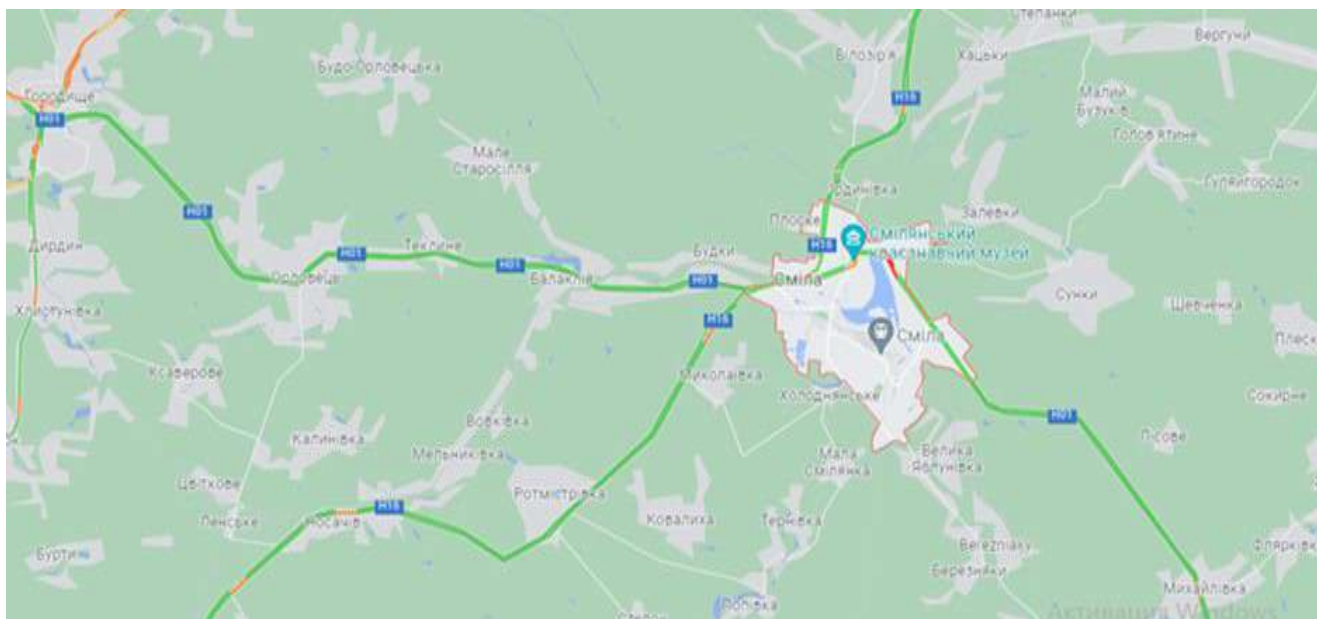

Рисунок 2. Автошляхи національного значення, які проходять через територію громади.

Загальна протяжність міської дорожньої мережі становить 220,4 км, у тому числі дороги з твердим асфальтовим покриттям – 102,3 км, дороги без твердого покриття – 118,1 км, дороги державного значення, що проходять на території міста – 9,8 км, дороги обласного значення – 17,7 км.

2.11. Інженерне обладнання

Довжина мереж системи зовнішнього освітлення громади становить 204,925 км, з них: кабельних ліній – 3,625 км, повітряних ліній – 201,3 км. Кількість приладів обліку електричної енергії – 56 одиниць, з них: диференційованого обліку – 56 од., кількість опор – 1807 од.

Довжина повітряних мереж системи зовнішнього освітлення Смілянської МТГ становить 193,75 км, з них: кабельних ліній – 1,93 км, повітряних ліній – 181,59 км. Кількість приладів обліку електричної енергії – 52 одиниці, з них: диференційованого обліку – 46 од., кількість опор – 793 од.

Послуги з теплопостачання по місту надають 2 підприємства:

- КП «Смілакомунтеплоенерго»;
- ТОВ «Смілаенергопромтранс».

Працює 19 котельень. Котельні працюють на природному газі.

ТОВ «Смілаенергопромтранс» виробляє теплову та електричну енергію, що працюють на паливі – природний газ і деревна тріска. Це дає змогу цілий рік виробляти електроенергію за «зеленим» тарифом, що на 30% дешевша від теплоенергії, виробленої та відпущеної з котлів із використанням у якості палива природного газу.

Протяжність теплових мереж складає 20,94 км в двохтрубному вимірі. Втрати в магістральних теплових мережах складають 24,8%. Загальна зношеність теплових мереж складає 68%.

КП «Смілакомунтеплоенерго» надає послуги з централізованого теплопостачання міста.

Протяжність теплових мереж складає 34,54 км. Втрати в магістральних теплових мережах складають 16%. Загальна зношеність теплових мереж складає 57,6%.

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надає комунальне підприємство «ВодГео», яке забезпечує споживачів питною та технічною водою, здійснює забір, транспортування та очистку стічних вод на власних каналізаційних очисних спорудах.

Водопровідні мережі протяжністю 182,7 км. Загальна зношеність – 25,4%. Втрати – 46,2%. Водовідвідні мережі протяжністю 167 км. Загальна зношеність – 20,4%.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							17
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Забір питної води здійснюється артезіанськими свердловинами, що розташовані у лісовому масиві в адміністративній межі Білозірської ОТГ Черкаського району.

Загальна кількість свердловин – 27 од., у тому числі 21 – робоча, 6 – непрацюючих.

Якість питної води, яку подає підприємство КП «ВодГео» відповідає вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

На каналізаційних очисних спорудах стічні води, що надходять із міста, проходять повне біологічне очищення. Після очищення стоки скидаються у річку Тясмин.

У ліфтовому господарстві міського житлового фонду 37 ліфтів потребують капітального ремонту, 79 - заміни диспетчеризації.

У сфері надання телекомунікаційних послуг (аналогове, цифрове, HD телебачення, Інтернет) у Смілянській територіальній громаді працює 4 найбільших провайдерів «McLaut», ТОВ «Інтернет-Мережі», «ISP Diava», ООО «Центртелеком», ТОВ «Аватор».

Територія громади покривається швидкісним мобільним інтернетом четвертого покоління (4G).

Поштова інфраструктура громади представлена переважно відділеннями національного оператора поштового зв'язку «Укрпошта» та приватного оператора «Нова Пошта»:

Укрпошта має кілька відділень у місті, які використовуються відправленням і виробленими листами, посылками, бандеролей та іншими поштовими відправленнями. Також надаються фінансові послуги, зокрема оплата рахунків, перекази коштів та

Нова Пошта активно функціонує в місті й надає широкий спектр логістичних послуг. Їхні відділення відпускають як внутрішні, так і міжнародні відправлення, а також користуються послугами доставки «день у день».

Ці дві компанії є основними операторами, які забезпечують поштовий зв'язок у громаді, зокрема доставку документів, посилок та надання логістичних послуг.

2.12. Утворення та накопичення відходів

Сміттєзвалище знаходиться на північно-східній околиці міста Сміла Черкаської області на відстані 3,2 від села Залевки, 3,2 км від автомагістралі Київ – Дніпро та 1 км від автошляху Сміла - Сунки. Сміттєзвалище розташоване на двох земельних ділянках. Одна з них площею 3,99 га перебуває у комунальній власності Смілянської міської територіальної громади. Щодо іншої - площею 3,84 га – Смілянська міська рада є землекористувачем земельної ділянки, яка належить Степанківській територіальній громаді.

Рік введення в експлуатацію – 1989.

Площа сміттєзвалище – 3,99 га.

Паспорт МВВ № 26 дата реєстрації 14.12.2001.

Проектна потужність – 828000 тон.

Річне накопичення відходів 4 класу небезпеки – 22 – 26 тис. тонн.

Місячне накопичення – 2,2 тис. тонн.

Тариф – 146,92 грн/м.куб.; в т.ч. захоронення – 24,34 грн/м.куб.

Експлуатація та утримання – СКП «Комунальник».

Відсоток заповнюваності – 71,25%.

На сьогоднішній день всі ТПВ від багатоквартирних будинків накопичуються в контейнерах об'ємом 1,1 куб м (європейського зразка) на контейнерних майданчиках міста (близько 110 майданчиків). Також на всіх майданчиках міста встановлені 130 контейнерів для роздільного збирання ПЕТ - пляшок (PET 1) та HDPE-пластику (HDPE 2).

Вивезення ТПВ, ПЕТ - пляшок та HDPE-пластику здійснюється СКП «Комунальник» за встановленим графіком. ТПВ потрапляє на міське сміттєзвалище для захоронення, ПЕТ - пляшки та HDPEпластик сортується на виробничій базі СКП «Комунальник» та здаються підприємствам, які здійснюють приймання вторинної сировини (в тому числі таким, які здійснюють їх переробку). Вивезення ТПВ з приватного сектору здійснюється СКП «Комунальник» від кожного двору за встановленим графіком. Вивезення ТПВ від підприємств, організацій, установ здійснюється від контейнерного майданчика, що їм належить, також за встановленим графіком вивезення ТПВ.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							18
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

В Смілянській міській ТГ працює дванадцять приватних пунктів приймання вторинної сировини, а саме паперу, плівки, склотари, ПЕТ - пляшок. Існує практика укладання договорів між торгівельними закладами міста і підприємствами, переробниками втор сировини щодо приймання паперових відходів різного типу, а також пакувальної тари.

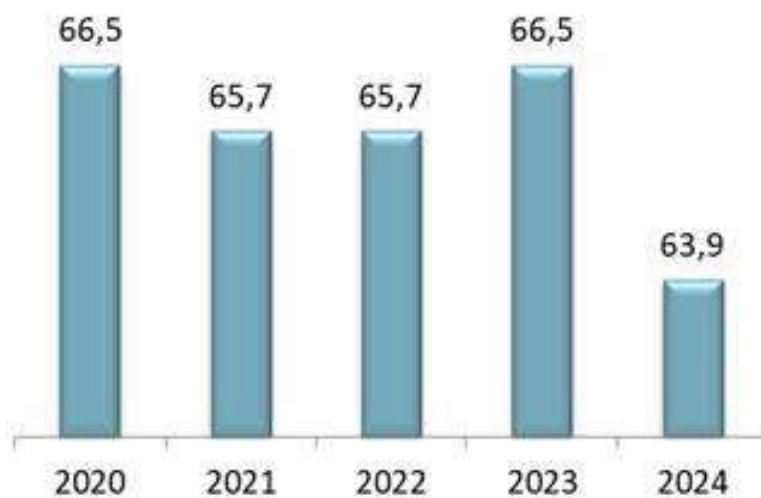
2.13. Демографія та трудові ресурси

Статеву структуру населення міста характеризується перевагою жіночого населення над чоловіками:

- 55,0% - жінки;
- 45,0% - чоловіки.

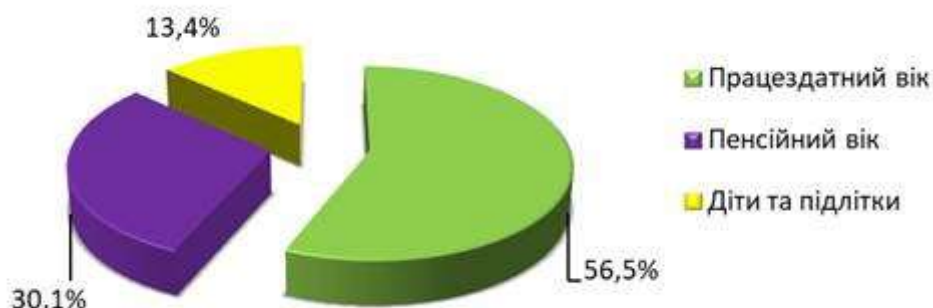
На 1 тис. жінок у 2024 році припало 815 чоловіків, проте диспропорції у статевому складі населення відрізняються залежно від віку. Станом на 01.01.2025 середній вік населення становив 42 роки, з невеликою різницею між чоловіками та жінками.

Кількість наявного населення Смілянської МТГ (тис. осіб.) наведена на діаграмі 2.

Діаграма 2. Кількість наявного населення Смілянської МТГ (тис. осіб.)

Розподіл постійного населення за віковими групами на 01.01.2025 року наведений на діаграмі 3.

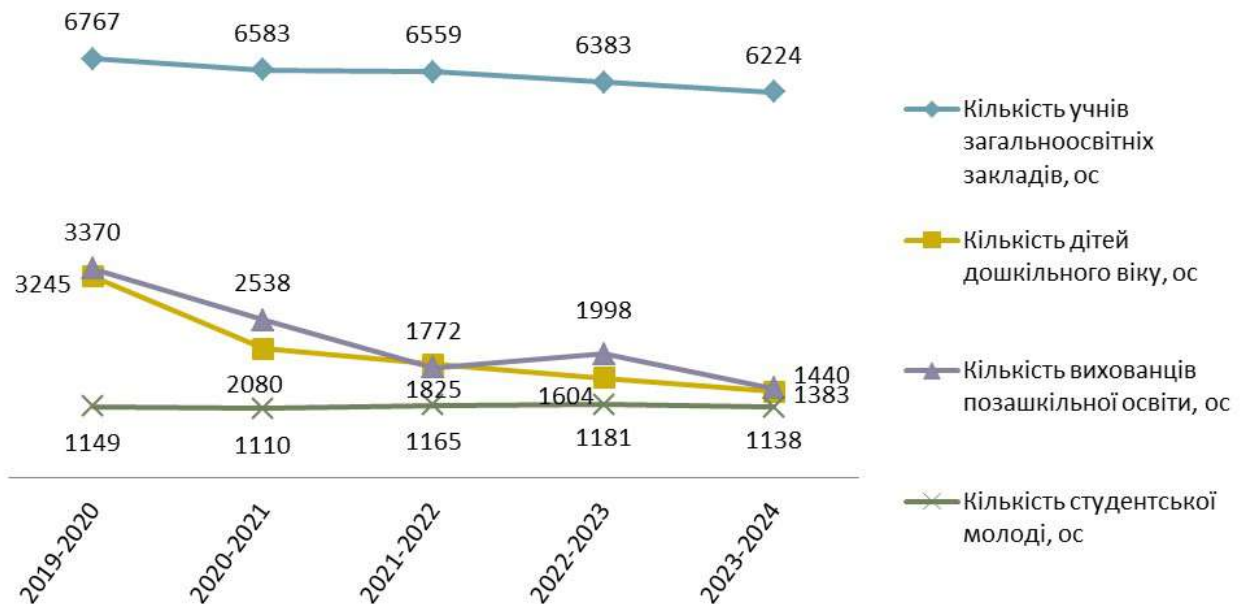
Діаграма 3. Розподіл постійного населення за віковими групами на 01.01.2025 р.

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							19
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Сфера освіти міста:

- 11 закладів загальної середньої освіти;
- 10 закладів дошкільної освіти;
- 1 професійно-технічний освітній заклад;
- 2 заклади вищої освіти I рівня акредитації;
- 2 заклади позашкільної освіти.

Кількість дітей дошкільного та шкільного віку та студентської молоді Смілянської МТГ наведена на діаграмі 4.

Діаграма 4. Кількість дітей дошкільного та шкільного віку та студентської молоді Смілянської МТГ за 2019-2024 р.р.

Заклади вищої освіти I-II рівня акредитації Смілянської міської ТГ забезпечують фахівців у різних галузях науки, техніки та економіки. Ці заклади дають можливість отримати освітньо-кваліфікаційні рівні молодшого спеціаліста, бакалавра та магістра:

- Державний навчальний заклад «Смілянський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів»;
- Смілянський промислово-економічний коледж Черкаського державного технологічного університету;
- Смілянський коледж харчових технологій Національного університету харчових технологій.

Сфера охорони здоров'я міста:

- КНП «Смілянська міська лікарня»;
- КНП «Смілянська міська стоматологічна поліклініка»;
- Комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги Смілянської міської ради».

Об'єкти культури міста:

- міський будинок культури;
- будинок культури ім. Т.Г. Шевченка;
- клуб М. Яблунівки;
- клуб Гречківки;
- міський краєзнавчий музей;
- кінотеатр;
- централізована бібліотечна система;
- міський парк культури та відпочинку.

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							20
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Свою діяльність на території громади здійснюють:

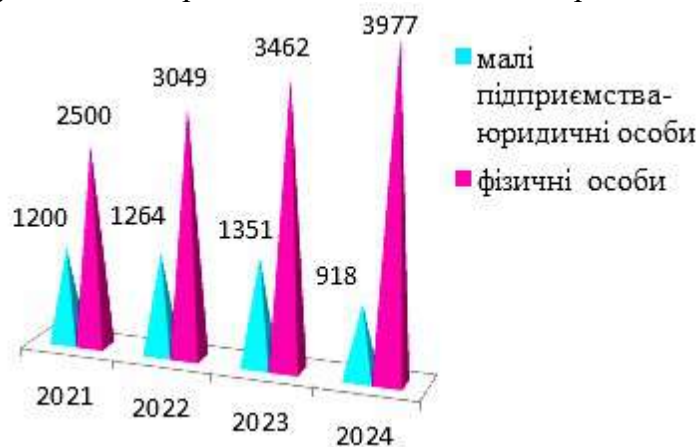
- 31 суб'єкт господарювання. Які мають статус великих платників податків;
- 65 юридичних осіб – неприбуткових бюджетних установ;
- 2463 фізичних осіб-підприємства;
- 9739 кількість платників податків по громаді.

Суб'єкти малого підприємництва, у тому числі фізичні особи-підприємці становлять один з найпотужніших сегментів соціально-економічного розвитку будь-якого регіону. Розвиток підприємництва є інструментом участі значної частини економічно активного населення у підприємницькій діяльності, має суттєвий вплив на підвищення бази оподаткування для бюджетів всіх рівнів, впливає на зниження рівня безробіття, насичення ринку різноманітними товарами та послугами, диверсифікації видів економічної діяльності.

Відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» Центром надання адміністративних послуг Смілянської МТГ здійснюються реєстраційні дії щодо державної реєстрації суб'єктів господарювання, припинення державної реєстрації, внесення змін до відомостей тощо.

Структура зареєстрованих суб'єктів господарювання на території громади має переважну більшість фізичних осіб-підприємців – 81%; частка юридичних осіб становить 19%.

Тенденція розвитку малого підприємництва наведена на діаграмі 5.

Діаграма 5. Тенденція розвитку малого підприємництва

Промисловий потенціал Смілянської міської територіальної громади базується на кількох ключових галузях економіки, які мають тривалі традиції виробництва та важливе значення для регіону. Основу промислового потенціалу громади становлять підприємства машинобудування, харчової промисловості, енергетики та будівельних матеріалів.

Розвиток експорту в Смілянській міській територіальній громаді є одним із ключових напрямів економічного зростання. Громада володіє всіма необхідними ресурсами для активного нарощування експортного потенціалу, і ця стратегія стає все більш актуальною на тлі глобальних економічних викликів.

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі становить 2,3 млн.дол.США. (2023 – 1,03 млн.дол.США).

З початком повномасштабного воєнного вторгнення рф в Україну у 2022 році Смілянська міська територіальна громада стала одним із осередків для підтримки економічної стабільності, прийнявши релоковані підприємства з інших регіонів України. Це рішення дозволило як зміцнити економічну базу громади, так і надати допомогу підприємствам, що вимушені були переїхати через військові дії. Завдяки наявності незадіяних промислових площ, які тривалий час не використовувалися громада змогла оперативно прийняти виробництва, які шукали безпечніші регіони для продовження своєї діяльності. Серед релокованих підприємств є харчова, легка та металургійна промисловості.

У 2024 році Кабінетом міністрів України прийнято розпорядження про включення індустріального парку «Сміла» до реєстру індустріальних парків. Смілянська міська рада виступила

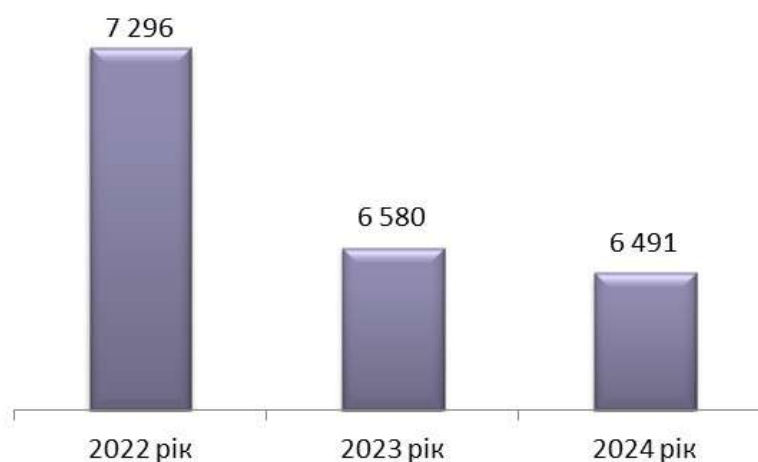
					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							21
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ініціатором створення даного індустріального парку на території Смілянської МТГ. Під розміщення індустріального парку відведена земельна ділянка загальною площею 61,3229 га, яка складається з трьох земельних ділянок площею 15,2904 га, 16,0325 га та 30,0 га. Тип земельних ділянок «Greenfield» (вільна від забудови земельна ділянка без об'єктів нерухомого майна), призначення (категорія земель – землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості). На даному етапі триває робота з вибору керуючої компанії індустріального парку «Сміла».

Промисловість в громаді забезпечує зайнятість працездатного населення та наповнення місцевого бюджету.

Актуальним проблемним питанням щодо впливу на довкілля є наразі високий ступінь зношеності основних фондів підприємств, що здійснюють свою діяльність на території міста. Тому для оновлення основних засобів підприємств необхідні капітальні інвестиції. Такі вкладення спрямовані на зростання виробничих потужностей на новій технологічній основі і відповідно – підвищення продуктивності праці.

На початку 2025 року у Смілянській міській територіальній громаді зареєстровано 6491 внутрішньо переміщених осіб (ВПО) (діаграма 6).

Діаграма 6. Кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Смілянській МТГ

У рамках програми соціальної підтримки та інтеграції з вимушено переміщеними особами проводиться постійна робота щодо надання соціальних гарантій, житлових субсидій, гуманітарної допомоги та консультування.

Основним джерелом доходів населення залишається заробітна плата. Середньомісячна заробітна плата, нарахована на одного штатного працівника, у 2024 році складала 15 748 грн, що на 1 956 грн менше у порівнянні із загальним показником Черкаської області.

2.14. Атмосферне середовище та повітря

За даними «Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Черкаській області у 2023 році» Основними забруднювачами атмосферного повітря області у 2023 році були:

- ПрАТ «Черкаське хімволокно» ВП «Черкаська ТЕЦ» з валовим викидом 28,989 тис. т, що на 11,783 тис. т більше у порівнянні з 2022 роком;
- ПрАТ «Миронівська птахофабрика» – 6,178 тис. т, що на 0,279 тис. т більше у порівнянні з 2022 роком;
- ПрАТ «Азот» – 6,018 тис. т, що на 2,913 тис. т більше у порівнянні з 2022 роком.

Загальні викиди від основних підприємств-забруднювачів у 2023 році становили 41,185 тис. т. (67% від викидів стаціонарних джерел області).

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							22
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Інформація про викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від основних забруднювачів атмосферного повітря за даними Головного управління статистики у Черкаській області у 2023 році наведена в рисунку:

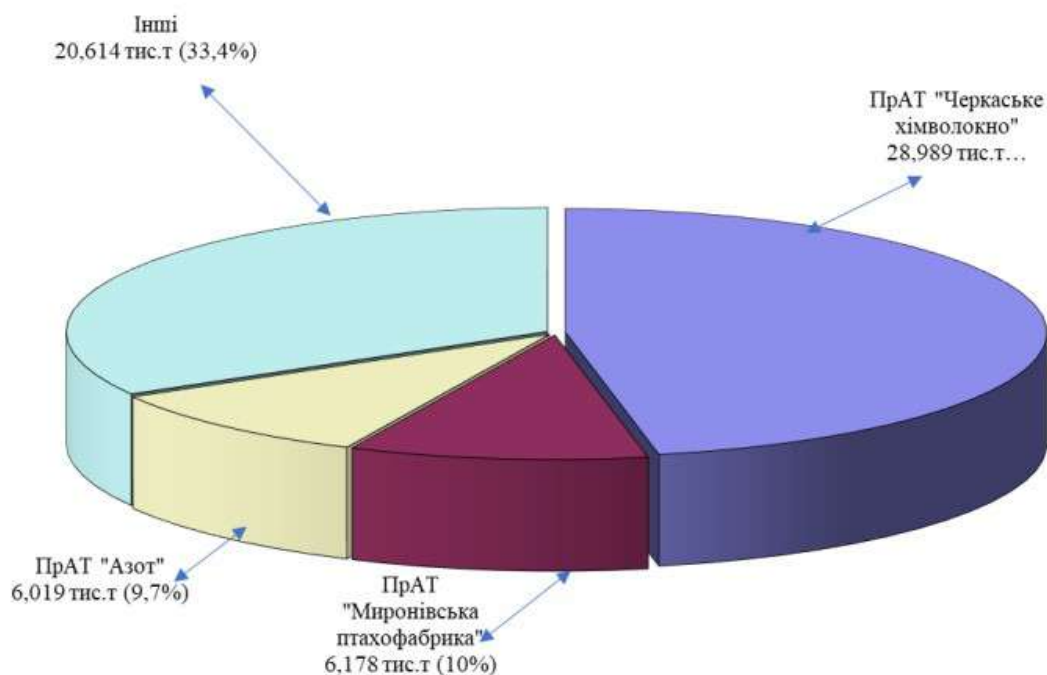

Рисунок 3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від основних забруднювачів атмосферного повітря за даними Головного управління статистики у Черкаській області у 2023 році

Інформація про викиди окремих забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря по м. Сміла в 2023 році від стаціонарних джерел забруднення (за даними Головного управління статистики у Черкаській області):

Постійні спостереження за станом атмосферного повітря здійснюються Черкаським обласним центром з гідрометеорології тільки в м. Черкаси.

За даними регіональної доповіді Черкаської області 2023 року лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Черкаського обласного центру гідрометеорології, який має 3 пости спостереження у м. Черкаси, у минулому році контролювалось 4 основних і 13 специфічних забруднюючих речовин, включаючи 8 важких металів. У 2023 році лабораторією проаналізовано 19125 проб повітря, у тому числі по основних інгредієнтах – 9568, та по специфічних – 9557.

Інформація про вміст основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі представлена в таблиці.

За даними постійних спостережень у 2023 році максимальні концентрації в порівнянні з 2022 роком збільшилися по оксиду вуглецю на ПСЗ № № 3, 4, по діоксиду азоту на ПСЗ №№ 2, 3, по сірководню на ПСЗ № 4, по аміаку на ПСЗ № 2. Зменшилися максимальні концентрації по сірководню на ПСЗ № № 2, 3, по аміаку на ПСЗ №№ 3,4 та по формальдегіду на ПСЗ № 3.

Збільшилися середньорічні концентрації в порівнянні з 2022 роком по аміаку та формальдегіду. Вміст інших домішок залишився майже без змін.

Високе забруднення (вище 5 ГДК м. р.) у 2023 році не зафіксовано.

Тенденція зміни середнього рівня забруднення атмосферного повітря за останні 5 років характеризувалася збільшенням по діоксиду сірки та сірководню. По аміаку, формальдегіду та оксидах азоту спостерігалось зменшення рівня забруднення. По пилу та оксиду вуглецю забруднення не змінилося. По важким металам зменшення рівня забруднення не відбулося.

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		23

**Викиди основних забруднюючих речовин, діоксиду вуглецю
в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
у 2023 році¹**

	Кількість підприємств, які мали викиди забруднюючих речовин і парникових газів, одиниць	Кількість викидів забруднюючих речовин і парникових газів, т	2023 у % до 2022
Всього забруднюючих речовин і парникових газів	429	61752,8	131,5
у тому числі			
метали та їх сполуки	178	13,7	107,6
з них			
свинець	7	0,2	125,4
мідь	12	0,1	106,9
нікель	12	0,3	126,6
хром	15	0,5	126,4
цинк	16	0,8	126,6
арсен	8	0,3	128,7
метан	280	14011,6	98,3
неметанові леткі органічні сполуки	312	631,3	103,1
оксид вуглецю	344	2475,4	121,3
діоксид та інші сполуки сірки	234	18639,4	192,2
з них			
діоксид сірки	150	18522,2	193,5
сполуки азоту	377	16586,5	125,8
з них			
діоксид азоту	322	8137,0	131,3
оксид азоту	154	2450,1	192,1
аміак	153	5966,2	104,7
речовини у вигляді твердих суспендованих частинок	329	9197,3	131,9
стійкі органічні забруднювачі	-	-	-
з них			
поліароматичні вуглеводні (ПАВ)	-	-	-
Крім того, діоксид вуглецю, млн,т	314	2,9	142,2

¹ Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Речовина	Клас небезпеки	Кількість міст, охоплених спостереженнями	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові ГДК	Максимальний вміст, мг/м ³	Максимально разові ГДК
Пил	3	1	0,1	0,15	0,5	0,5
Діоксид сірки	3	1	0,014	0,05	0,107	0,5
Оксид вуглецю	4	1	1,0	3	5,0	5
Діоксид азоту	3	1	0,03	0,04	0,3	0,2
Оксид азоту	3	1	0,02	0,06	0,11	0,4
Сірководень	2	1	0,002	-	0,007	0,008
Аміак	4	1	0,04	0,04	0,2	0,2
Формаль-дегід	2	1	0,008	0,003	0,070	0,035
Бензол	2	1	-	0,1	-	1,5

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Аркуш

24

Природними джерелами надходження оксиду азоту в навколишнє середовище: розряди блискавки, виверження вулканів. Джерелами надходження оксиду азоту в атмосферу є підприємства хімічної промисловості, виробництво мінеральних добрив, вибухових речовин, нітратної кислоти, бактеріальний розклад силосу та ін. Найбільші обсяги викидів оксиду азоту в атмосферу - від автомобільного транспорту. Динаміка концентрацій оксиду азоту у міське повітря протягом доби тісно пов'язана з інтенсивністю руху транспорту й сонячного випромінювання. Так, у світловий час доби накопичення в атмосфері оксиду азоту зростає внаслідок фотохімічного окиснення цього газу. Оксид азоту – небезпечний забруднювач через його високу токсичність і несприятливу зміну атмосфері, які він спричиняє (опади кислотні, смог).

Отже, для зменшення обсягу викидів діазоту оксид в навколишнє середовище шляхом використання автомобільного транспорту перш за все необхідно:

- Проводити постійний контроль за технічним станом автомобілів.
- Вдосконалити конструкції паливної системи двигуна.
- Використовувати більш якісні паливно-мастильні речовини, що мають меншу концентрацію домішок.

Найкращий варіант для запобігання викидів в атмосферу будь-яких забруднюючих речовин автомобільним транспортом – перехід на використання електромобілів.

2.15. Клімат та його зміни.

Кліматична система – це сукупність компонентів атмосфери, гідросфери, біосфери, геосфери, які взаємодіють між собою. Процеси, що відбуваються в кліматичній системі, зумовлюють саму можливість існування біосфери, а отже, і людини.

Клімат Смілянської МТГ відноситься до помірно-континентального. Зима м'яка, з частими відлигами, літо тепле, але іноді посушливе. Період з температурою +10 градусів становить 160-170 днів. Річна кількість опадів досягає 450-520 мм

За період спостережень з 1991 по 2020 роки найбільше потепліли основні сезони: зима на 1,6 °С та літо на 1,3 °С. Із перехідних періодів найменша зміна температури спостерігається восени на 0,6 °С.

Зима починається пізніше, а закінчується раніше, тобто стала коротшою на 2,5 тижні. Найбільші зміни температуриного режиму відбулися у лютому, який потеплішав (з 1961 по 1990 рр. середньомісячна температура становила -4,6 °С; з 1991 по 2020 рр. -2,7 °С). Кількість опадів за зиму зменшилась на 8%, найбільше зменшення відбулось в грудні. Найсильніший мороз тепер не перевищує 29 °С, а раніше був до 34 °С.

Весною наростання тепла відбувається прискореними темпами, але наприкінці сезону уповільнюється і літо настає в ті ж самі строки. Опадів за весну стало випадати на 20% більше, найбільш вологими стали березень і травень.

Літо стало більш теплим та посушливим. найбільше зросла температура липня, а в червні стало випадати найбільше опадів: з 1991 по 2020 роки середня річна кількість опадів становить 72 мм (раніше лідером по опадах був липень з 1961 по 1990 рр – 76 мм). Інтенсивність спеки зросла з 36 °С до 38 °С.

Осінь децю потеплішала, а дощів стало випадати більше на 25%. При цьому вересень став більш дощовим, а листопад менш дощовим. Тривалість осіннього сезону та темпи спадання температури майже не змінилися. Перепади тепла і холоду восени стали контрастніше.

Причиною зміни клімату є динамічні процеси на Землі зумовлені природними та антропогенними чинниками. Крім збільшення концентрації парникових газів та аерозольних частинок в атмосфері, антропогенний вплив на клімат здійснюється в результаті вирубки лісів, урбанізації (забудови) територій, створення значної кількості сміттєзвалищ.

На даний час зміна клімату – це не лише екологічне, а й економічне та соціальне питання, яке тісно пов'язане з правами людини, у т. ч. на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

За останні 20 років наслідки зміни клімату в Україні стають все відчутнішими. Відтак, за цей період середньорічна температура зросла на 0,8°С, а середня температура січня та лютого – на 1-2°С, що призвело до змін у ритмі сезонних явищ: смерчів, весняних паводків, посухи, тощо. Такі темпи глобального потепління у майбутньому можуть спричинити серйозні кліматичні зміни і різні екосистеми опиняться під загрозою зникнення.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							25
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Причиною зміни клімату є динамічні процеси на Землі, зумовлені природними та антропогенними чинниками. Крім збільшення концентрації парникових газів (далі – ПГ) та аерозольних частинок в атмосфері, антропогенний вплив на клімат здійснюється в результаті вирубки лісів, внаслідок урбанізації (забудови) територій, створення значної кількості сміттєзвалищ.

Парниковий газ – газ, який поглинає в атмосфері інфрачервоне випромінювання Землі, що призводить до глобального потепління на планеті. Шість газів прямої дії регулюються Кіотським протоколом до РКЗК ООН: діоксид вуглецю (CO₂), метан (CH₄), діазоту оксид (N₂O), ГФВ, ПФВ та гексафторид сірки (SF₆).

Середньорічна температура повітря в Смілянській МТГ складає 7,7 °С, найбільш низька вона у січні (мінус 5,9 °С), найбільш висока – в липні (19,8 °С).

В останні 100–120 років температура повітря в Смілі має тенденцію до підвищення. На протязі цього періоду середньорічна температура повітря підвищилася на 1,0 °С.

2.16. Безпека життєдіяльності та здоров'я населення.

Загальна тенденція захворюваності в Смілянській МТГ береться відповідно до зведених показників у Черкаській області згідно з аналізу роботи сфери охорони здоров'я Черкаської області, заходи щодо подальшої її оптимізації, реформування та поліпшення стану здоров'я населення.

Кількість постійного населення Черкаської області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 1 157 115 осіб, що складало 2,82 % від загального населення України. Із наведених даних про забезпеченість області медичними ресурсами очевидно що, регіон задовільно забезпечений ресурсами охорони здоров'я. Всі показники медичних ресурсів (2,74–5,99 %) майже дорівнюють або перевищують частку населення області в структурі населення України. Також й усі показники діяльності медичних закладів перевищують відсоток частки населення області в структурі населення країни. Перевищення частки всіх основних показників діяльності закладів охорони здоров'я над часткою населення можна пояснити тим, що область є віддаленою від лінії бойових зіткнень армій рф та ЗСУ.

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в Черкаській області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано 204791 підтверджений випадок цієї інфекції або 3,68 % від всіх випадків в Україні, що помітно перевищує частку населення області в структурі населення країни (2,82 %). Це може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в області, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19.

Щодо кількості померлих, то в області % померлих (2,92%) також дещо більше % населення області в структурі населення країни, але летальність в області (1,61%) менше від летальності в цілому по Україні (2,02%). Примітним є те, що летальність медпрацівників в області в 1,42 рази менша, ніж відповідний загально-український показник.

Питання здоров'я населення в Смілянській МТГ тісно пов'язані із соціальними факторами. У структурі основних причин смерті населення хвороби системи кровообігу посідають 1 місце і складають 71,7%, новоутворення – 12,2%, травми – 5,9%. Хворобами системи кровообігу страждає більша половина дорослого населення. Рівень первинної захворюваності на злоякісні новоутворення залишається стабільним.

Інтенсивне забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин є суттєвим фактором ризику виникнення та ускладнення перебігу у населення гострих та хронічних захворювань дихальних шляхів, бронхолегеневої системи, алергічних станів, тощо. Доведено прямий зв'язок між інтенсивністю забруднення повітря і станом здоров'я, а також зростанням хронічних неспецифічних захворювань, зокрема таких, як атеросклероз, хвороби серця, рак легень тощо. Забруднене повітря значно знижує імунітет. Негативно впливає на стан здоров'я людини смог, що утворюється в повітрі міст в результаті фотохімічних реакцій забруднюючих речовин, спричинених викидами підприємств та автотранспорту. Він спричиняє сльозотечу, різь в очах, сухий кашель, нудоту, головний біль, стискання в грудях, задишку, загальну слабкість, є причиною розладів функцій органів дихання. Забруднення атмосферного повітря діоксидом сірки частіше призводить до виникнення таких захворювань, як хронічний і астматичний бронхіт, бронхіальна астма, емфізема легень. Учені виявили збільшення частоти інфек-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							26
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ційних захворювань дихальних шляхів у дітей, що мешкають в умовах забрудненого атмосферного повітря. Дуже несприятливо діє на організм оксид вуглецю. Наявність оксиду вуглецю в організмі стає причиною скарг (особливо у регулювальників руху) на головний біль, запаморочення, порушення сну, зниження пам'яті й уваги, задишку, біль у ділянці серця тощо.

Забруднення атмосферного повітря негативно впливає на живі організми – вони уражаються як прямо, так і опосередковано, наприклад, коли забруднювальні речовини попадають в організми тварин і людей із рослинною їжею. Оксиди сірки й азоту, що викидаються в атмосферу внаслідок роботи теплових електростанцій і автомобільних двигунів, сполучаються з атмосферною вологою і утворюють дрібні крапельки сірчаної та азотної кислот, які переносяться вітрами у вигляді кислотного туману та випадають на Землю кислотними дощами. Кислотні дощі виникають в результаті поєднання двоокису сірки та оксидів азоту з атмосферним киснем.

Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки передбачають здійснення вкладу в розвиток територіальної громади, зокрема, шляхом вирішення і соціально-екологічних та санітарних проблем (забезпечення екологічно безпечного зберігання та захоронення твердих побутових відходів, запобігання забрудненню атмосферного повітря суб'єктами господарювання, розташованими на території Смілянської міської територіальної громади, збільшення площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охорона та збереження, відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень; створення нових та збереження існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також територій смарагдової мережі; формування екомережі тощо, що буде сприяти покращенню здоров'я населення.

2.17 Об'єкти культурної спадщини.

Історико-культурна спадщина Смілянської міської територіальної громади є невід'ємною частиною культурного надбання українського народу. Відносини щодо її збереження регулюються Конституцією України, Законом України «Про охорону культурної спадщини», іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 р. № 878 у 2001 році місто Сміла було внесено до історичних міст України.

В місті на обліку перебуває 53 пам'ятки культурної спадщини. З них: 25 пам'яток архітектури, 3 об'єкти природно-заповідного фонду, 11 пам'яток археології та 4 пам'ятки монументального мистецтва.

Слід зазначити, що відповідно до чинного законодавства на пам'ятки Смілянської міської територіальної громади, що знаходяться на державному обліку, відсутня облікова документація (облікова картка і паспорт). Згідно з сучасними вимогами, один з пунктів облікової документації вимагає наявності графічного матеріалу із зазначенням території об'єкта та його охоронної зони.

Відповідно до чинного законодавства на території Смілянської міської територіальної громади продовжується робота щодо складання технічних паспортів на об'єкти культурної спадщини, укладення охоронних договорів, визначення охоронних зон, балансоутримувачів і вартості пам'яток. Міським краєзнавчим музеєм проводиться науково-дослідницька робота по об'єктам культурної спадщини міста.

Для створення більш сприятливих умов для розвитку сфери охорони культурної спадщини, забезпечення належного рівня збереження та використання об'єктів культурної спадщини міста у суспільному житті громади необхідна реалізація заходів:

- забезпечення обліку та контролю за збереженням і використанням об'єктів культурної спадщини;
- раціональне використання та консервація об'єктів культурної спадщини, їх гармонійне функціонування в життєвому середовищі;
- проведення невідкладних реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини;
- покращення туристичної привабливості Смілянської міської територіальної громади через історико-культурну спадщину;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		27

- здійснення системних заходів з популяризації пам'яток культурної спадщини;
- створення сприятливого інформаційного поля для охорони культурної спадщини;
- виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини;
- поліпшення екологічного стану об'єктів природо-заповідного фонду.

2.18. Матеріальні активи.

Позитивний соціально-економічний вплив планованої діяльності на території громади обумовлений створенням нових робочих місць, надходженням коштів в місцевий бюджет, розвитком інфраструктури даного регіону. Залучення матеріальних активів здійснюється з урахуванням інвестиційної привабливості регіону, комфортного обслуговування проживаючого населення громади, передбачає можливість створення додаткових робочих місць та розвиток аргументованого потенціалу регіону.

Основними заходами для реалізації зазначених напрямків є необхідність запровадження геоінформаційних систем містобудівного моніторингу та планування території громади. Одним з важливих інструментів є забезпечення території громади містобудівною документацією, яка в свою чергу сприятиме інвестиційній привабливості регіону та забезпечуватиме вимоги щодо планової діяльності з урахуванням санітарно-епідеміологічних норм та вимог.

Смілянська громада демонструє позитивну динаміку економічного розвитку. Кількість фізичних осіб-підприємців зростає, обсяг реалізованої продукції та зовнішньої торгівлі значно підвищився, сформовано позитивне сальдо експорту. Громада активно підтримує релоковані підприємства та створила індустріальний парк «Сміла», що відкриває нові можливості для інвесторів і розвитку промисловості. Структура бізнесу зосереджена переважно на ФОПах (81%), що свідчить про гнучкість місцевої економіки.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки не будуть затверджені:

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Здійснення стратегічного вибору щодо майбутнього розвитку Смілянської громади відбувається в зовнішньому середовищі, яке характеризується значним ступенем невизначеності, одночасною ймовірністю реалізації кількох сценаріїв розвитку, які складатимуть вагомий (іноді – визначальний) вплив на соціально-економічний розвиток як на національному/регіональному, так і на місцевому рівнях. Якщо перша складова сценарних передумов (макрорівень) знаходиться поза межами впливу територіальної громади, то друга (мікрорівень) значною мірою визначається тими діями та рішеннями, які прийматиме (або ні) місцева влада та усі інші зацікавлені в місцевому розвитку сторони (місцевий бізнес, громадські інституції, лідери думок тощо). У своїй сукупності ці передумови групуються у альтернативну сукупність суперпозицій чинників зовнішнього і внутрішнього середовищ, які слід трактувати як базові при визначенні пріоритетів майбутнього розвитку громади.

У випадку, якщо Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки не будуть затверджені, то не відбудеться координації спільних дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств у співпраці з представниками бізнесу, направлених на створення реальних умов для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							28
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Практично вся територія Смілянської МТГ є територією життєдіяльності населення різних видів і об'єктом стратегічного планування. За функціональним призначенням територію громади можна розподілити між трьома основними групами: сільбищні, де населення мешкає і отримує різноманітні послуги; виробничі, де знаходяться основні місця прикладення праці і системи життєзабезпечення; ландшафтно-рекреаційні, переважно призначені для відпочинку і оздоровлення населення і захисту довкілля.

Сільбищні території, де проходить основна частина життєдіяльності населення, у свою чергу, підрозділяються на житлові, з різними видами забудови, і громадські. Стратегією передбачається суттєве покращення умов проживання.

Виробничі території, як промислові, де проходить основна виробнича діяльність, так і комунально-складські, підлягають санітарній класифікації за ступенем шкідливості для оточення – залежно від виду діяльності і виробляємої продукції, і відповідними вимогами до встановлення санітарно-захисних зон (СЗЗ). За державними санітарними правилами планування і забудови населених пунктів усі виробничі об'єкти відносяться за санітарною класифікацією до I – V класів небезпеки за шкідливістю, із СЗЗ від 1000 до 50 м. Програмою передбачається санація промислових територій.

Виробничі підприємства на території міста переважно групуються в 5-ти виробничих зонах:

- Південно-західна – це переважно територія непрацюючого радіоприладного заводу «Оризон», де ще є територіальний резерв для розміщення нових об'єктів та вже розмістилися сучасні виробництва, організовані на базі його цехів з виробництва навігаційних пристроїв, та інші підприємства.
- Зона «Смілмашзаводу» і ливарного заводу, яку намічено перетворити на сучасний технопарк.
- Зона «Смілянського електро-механічного заводу» і залізничної станції ім. Т. Шевченка.
- Зона колишнього «Смілянського цукрового комбінату».
- Північно-східна зона з розміщеними тут каналізаційних очисних споруд, асфальтовим заводом, заводом гранітних виробів, газовим господарством, виробничою територією КП «Комунальник», міським полігоном ТПВ.

В громаді є значні можливості для відпочинку на воді, це в першу чергу Смілянське водосховище, річка Тясмин та інші водойми. Але водойми поступово замулюються, заростають і заболочуються, стають анафелогенними (заражені личинками комах – джерел малярії). Практично відсутня прибережна захисна смуга на західному боці водосховища в центральній частині міста, не впорядковані і інші прибережні території, що призводить до їх не санкціонованого використання (города, склади, тощо). Передбачається створення належних умов для рекреації та відпочинку шляхом проведення благоустрою та природоохоронних заходів.

Смілянська міська територіальна громада, відповідно до отриманих даних та інформації з відкритих джерел, має ряд проблем із утилізацією, переробкою побутових відходів, окремі проблеми із водопостачанням та каналізуванням населеного пункту (подекуди застарілі системи та обладнання), подекуди відчутною є низька якість дорожньої та транспортної інфраструктури, дисбаланс у землекористуванні, наявність заболочених земель, а також забруднення атмосферного повітря, зокрема, магістралями автошляхів та залізниці.

Отже, територія громади та прилеглі до меж громади території можуть, з огляду на існуючий стан та у разі затвердження ДДП, зазнавати впливу на навколишнє середовище зі сторони промислової діяльності, транспортного руху. Тиск може посилюватися також внаслідок дисбалансу лісових та інших зелених насаджень в структурі земельного фонду тощо.

Негативний вплив стосується практично всіх компонентів довкілля: атмосферне повітря, води, ґрунти, образ ландшафту.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							29
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Основними каналами передачі зазначеного впливу є: дощові води та пряме забруднення атмосферного повітря. Актуальна кількісна інформація про стан довкілля на територіях, які ймовірно зазнають впливу, відсутня.

Здоров'я населення.

Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку Смілянської територіальної громади та підвищення якості життя населення.

Напрями програми заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні так і негативні наслідки. Реалізація заходів Програми при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності області.

Стратегічне бачення розвитку Смілянської міської територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації трьох стратегічних цілей.

1. Громада розвинуеного бізнесу зі сприятливими умовами для інвестування.
2. Громада енергоефективної та екобезпечної інфраструктури.
3. Безпека та розвиток через якісне врядування.

Стратегічні цілі дають відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням. Кожна стратегічна ціль включає оперативні цілі. Оперативні цілі, в свою чергу, деталізовані у завданнях (таблиця 2).

Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом громада досягатиме цілей свого розвитку. Завдання деталізовані у проектах, які структуровані у Плані заходів з реалізації Стратегії на 2025-2027 роки.

Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади на період до 2027 року наведена в таблиці.

Стратегічна ціль 1. Громада розвинуеного бізнесу зі сприятливими умовами для інвестування	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.1. Формування та промоція інвестиційних можливостей громади	1.1.1. Створити якісні інвестиційні продукти та умови для інвестування
	1.1.2. Популяризувати інвестиційний потенціал громади
1.2. Створення сприятливого бізнес-середовища та стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва	1.2.1. Популяризувати продукцію місцевих виробників на внутрішньому та зовнішньому ринках
	1.2.2. Створити умови для тісної комунікації між владою та представниками бізнесу
	1.2.3. Формування підприємницької культури та умов для розвитку бізнес-спроможностей
1.3. Розбудова туристично-рекреаційного потенціалу громади	1.3.1. Сприяти формуванню інтегрованих туристичних пропозицій на місцевому та регіональному рівнях
	1.3.2. Створити систему візуальної ідентифікації громади, в т.ч. бренд громади
	1.3.3. Забезпечити реалізацію місцевих проектів благоустрою, в т.ч. за участі

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							30
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

	мешканців
	1.3.4 Здійснення системних заходів з охорони культурної спадщини та її популяризації
Стратегічна ціль 2. Громада енергоефективної та екобезпечної інфраструктури	
2.1. Модернізація комунальної інфраструктури громади	2.1.1. Модернізувати системи водопостачання та водовідведення, очисні споруди 2.1.2. Модернізувати котельні та систему теплопостачання
2.2. Підвищення енергоефективності міської інфраструктури	2.2.1. Підвищити енергоефективність будівель бюджетної сфери та об'єктів комунального господарства
	2.2.2. Підвищити енергоефективність та безпечність житлового фонду
	2.2.3. Підвищити енергоощадність систем теплопостачання
	2.2.4. Створити ефективну систему вуличного освітлення
2.3. Покращення стану довкілля та екологічної безпеки громади	2.3.1. Сприяти збереженню та відновленню екосистеми громади
	2.3.2. Підвищити ефективність роботи місцевої системи поводження з ТПВ
2.4. Створення сучасного, привабливого, безбар'єрного міського простору	2.4.1. Модернізувати та створити сучасні зони дозвілля та відпочину
	2.4.2. Розвинути місцеву дорожню інфраструктуру за принципом безбар'єрності
	2.4.3. Розширення та відновлення житлового фонду
Стратегічна ціль 3. Безпека та розвиток через якісне врядування	
3.1. Забезпечення ефективного муніципального управління	3.1.1. Запровадити політику партнерства в муніципальному управлінні шляхом залучення громадськості, в т.ч. ВПО, молоді до прийняття рішень
	3.1.2. Забезпечити цифрову трансформацію управління громадою, впровадження інноваційних методів роботи
	3.1.3. Забезпечити підвищення рівня професійних знань, умінь, навичок публічних службовців громади
3.2. Підвищення якості надання публічних послуг	3.2.1. Створити інноваційну, доступну мережу закладів охорони здоров'я громади
	3.2.2. Забезпечити розвиток та модернізацію закладів освіти, впровадження інноваційних технологій та прогресивних практик в освітній процес
	3.2.3. Сприяти запровадженню нових моделей культурних послуг
	3.2.4. Створити умови для розвитку та успішної самореалізації молоді в громаді

	3.2.5. Створити умови для підвищення якості та доступності спортивних послуг
3.3. Безпека, підтримка постраждалих та відновлення громади	3.3.1. Забезпечити соціальну та психологічну підтримку ветеранам війни та особам постраждалим від війни
	3.3.2. Сприяти інтеграції внутрішньо переміщених осіб у життя громади
	3.3.3. Сприяти розбудові ефективної системи цивільного захисту та правопорядку
	3.3.4. Реалізація проектів відновлення інфраструктури

Характеристика наслідків для складових довілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації рішень Стратегії

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів від спалювання за рахунок розвитку системи використання альтернативних джерел енергії, енергозбереження
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		В разі збільшення транзитного містом транспортного потоку
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Озеленення території громади, збільшення паркових зон сприятиме очищенню атмосферного повітря від викидів автотранспорту, підприємств
Появу джерел неприємних запахів?			+	Реалізація планової діяльності на території громади відповідно до вимог містобудівної документації з урахуванням вимог державних санітарних правил забудови населених пунктів щодо розміщення нових об'єктів викидів
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?		+		Проведення заходів з озеленення території громади, збереження зелених зон, водних об'єктів та екосистем (ліси, болота), підтримка діяльності природних і регіональних ландшафтних парків та заповідників, впровадження альтернативних видів енергії, використання енергоефективних конструкцій будинків, компостування органічних відходів, переробка твердих побутових відходів, впровадження заходів з організації утилізації твердих побуто-

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		32

				вих відходів, запровадження заходів раціонального землекористування
Водне середовище				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	Зменшення забруднень внаслідок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ та зменшення видалення відходів, влаштування мереж водовідведення поверхневих та комунальних вод
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Модернізація систем водопостачання та водовідведення, очисних споруд
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	Будівництво та реконструкція очисних споруд, каналізаційних систем
Поява загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?		+		Будівництво та технічна експлуатація переливних дамб для регулювання водних потоків
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму водного об'єкту?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	Влаштування водотривких покривел в межах 1-го поясу зони санітарної охорони підземних джерел, забезпечення режиму використання 1-ї, 2-ї та 3-ї зони охорони
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Однією з оперативних цілей Стратегії є вирішення проблем у сфері управління відходами, стимулювання роздільного збору ТПВ, що сприятиме зменшенню обсягів відходів
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження екологічно-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, приведення до норм екобезпеки, створення пункту збирання відходів та центру із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання, будівництво сміттесо-

				ртувальної лінії
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Підтримка органічного землеробства сприятиме формуванню сталих агро-екосистем
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	Раціональне землекористування, організація озеленених посадок дерев на сільгоспугіддях
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
Біорізноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природнозаповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	Виготовлення проєктної документації зі встановлення в природі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду (багатовікових дерев (дубів), розташованих на території громади
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	Збільшення площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охорона та збереження
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?				Покращення умов для збереження і популяризації культурної спадщини
Населення та інфраструктура				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Збільшення робочих місць за рахунок соціально- економічного розвитку громади, будівництво індустріального парку
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		+		Розвиток транспортної мережі відповідно державних програм, зокрема «Розвиток автомобільних доріг України» та відповідно до вимог містобудівної документації місцевого рівня
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Розвиток різних секторів економіки, транспорту, транспортного сполу-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							34
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

				чення, у тому числі і екологоорієнтованих проєктів (утилізація відходів, використання відновлювальних джерел тощо), залучення в межі громади релокованих підприємств
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів Програми є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади
Екологічне управління та моніторинг				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору ТПВ
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації Стратегії є екологічно допустимим.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							35
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

мим. Реалізація Стратегії буде спрямована на досягнення економічних, соціальних та екологічних цілей розвитку Смілянської міської територіальної громади.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

З метою структурованого підходу до екологічних проблем було виділено наступні напрямки ризику впливу на довкілля та здоров'я населення:

Напрямки впливу на довкілля та здоров'я населення

Напрямки впливу
Атмосферне середовище та повітря
Водне середовище
Геологічне середовище та ландшафти
Ґрунтове середовище та ґрунти
Побутова та господарська діяльність
Акустичне середовище, електромагнітне поле та вібрація
Біорізноманяття та рекреаційні ресурси
Здоров'я та організм людини
Суміжна інфраструктура
Екологічне управління та моніторинг

Для виявлення екологічних проблем було проведено соціологічне дослідження напрямків ризику впливу на довкілля та здоров'я населення, за допомогою якого вдалось зясувати наступне:

Виявлені проблеми шляхом соціологічних досліджень відносно напрямків впливу

Номер та напрям впливу	Проблемна ситуація
1. Атмосферне середовище та повітря	Забруднення повітря м. Сміла
	Забрудненість повітря промисловими об'єктами, ТЕЦ
	Забруднення повітря автотранспортом
	Забруднення повітря транспортними засобами
2. Водне середовище	Незадовільна охорона водних об'єктів
	Забруднення прибережної зони
	Забруднення водойм на території громади
	Забруднення водних об'єктів громади

	Забруднення річки Тясмин
	Замулення русла річки Тясмин
	Захаращення та засмічення прибережної зони
	Незадовільний стан очисних споруд
	Погана якість питної води
3. Побутова та господарська діяльність	Вивіз ТПВ з приватного сектору
	Відсутність контейнерів для сортування сміття
	Відсутність переробки сміття в місті
	Незадовільний вивіз побутових відходів
	Незадовільний стан міського сміттєзвалища
	Спалювання опалого листя та сухої трави
	Стихійні сміттєзвалища
4. Біорізноманяття та рекреаційні ресурси	Знищення лісових насаджень (вирубка)
5. Суміжна інфраструктура	Занедбані дитячі майданчики
	Незадовільний стан доріг
	Незадовільний стан тротуарів

Шляхом камерального дослідження було виявлено наступну проблематику:

Виявлені проблеми шляхом камеральних досліджень відносно напрямків впливу

Напрямки впливу	Проблеми
Атмосферне середовище та повітря	Негативний вплив транзитних транспортних потоків по основних автомагістралях центральної частини міста; зростання рівня автомобілізації населення; наявність залізниці, крупної залізничної станції з чотирма напрямками руху, вплив викидів місцевої ТЕЦ
Водне середовище	Обмілення та суттєве замулення русла річки Тясмин. Скид поверхневого стоку, що формується на території
Геологічне середовище та ландшафти	Незначні порушення ландшафтів суб`єктами господарської діяльності внаслідок проведення планованої діяльності та проєктів розвитку
Ґрунтове середовище та ґрунти	Негативний вплив за рахунок неконтрольованості агротехнічних заходів, вплив за рахунок стихійних сміттєзвалищ
Життєва та господарська діяльність	Відсутність ефективної системи поводження з ТПВ

Акустичне середовище, електромагнітне поле та вібрація	Негативний вплив інфраструктури залізничного транспорту
Біорізноманяття та рекреаційні ресурси	Недостатній рівень забезпечення населення насадженнями загального користування відповідно до діючих норм
Здоров'я та організм людини	Відзначається локальний вплив на серцево-судинні систему та органи дихання.
Суміжна інфраструктура	Погана якість дорожнього покриття, що в свою чергу призводить до надмірних викидів автотранспорту.
Екологічне управління та моніто-	Відсутність системи всеохоплюючого екологічного моніторингу

Також, з метою вирішення, зокрема, екологічних проблем робочою групою зі стратегічного планування було проведено ряд досліджень стану розвитку міста. На основі отриманих даних був проведений SWOT – аналіз та визначено стратегічне бачення міста Сміла.

SWOT – аналіз міста Сміла

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> ✓ вигідне географічне розташування міста – в центрі України, розвинута логістична розв'язка транспортного та залізничного сполучення; ✓ залізнична станція – великий транспортний вузол південно-західного напрямку українських залізничних доріг; ✓ наявність діючих промислових підприємств, які мають ринки збуту по всій Україні та за її межами; ✓ наявність вільних промислових зон, земельних ділянок, приміщень для розвитку бізнесу; ✓ наявність банківських установ, кредитних спілок, центру надання адміністративних послуг для розвитку бізнесу; ✓ наявність сучасних комунікаційних систем і мереж (інтернет, зв'язок); ✓ розвинута сфера торгівлі, громадського харчування та обслуговування; ✓ наявність медичних закладів (в т.ч. опорних); ✓ розвинута мережа освітніх та дошкільних закладів; ✓ наявність профільних навчальних закладів для підготовки кадрів; ✓ наявність спортивної інфраструктури; ✓ наявність об'єктів історико-культурної спадщини та рекреаційних територій; ✓ наявність системи «Безпечне місто»; ✓ диверсифікована економіка; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низький рівень залучення інвестиційних ресурсів для розвитку економіки міста; ✓ низька інноваційна активність господарського комплексу; ✓ зменшення чисельності населення міста, трудова міграція кваліфікованих кадрів; ✓ низька платоспроможність населення; ✓ відсутні фінансові стимули та недосконала інфраструктура підтримки бізнесу; ✓ відсутність ефективної системи поводження з ТПВ та сучасного полігону; ✓ відсутність екологічної програми та низький рівень екологічного виховання населення; ✓ зношеність об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери; ✓ низький рівень упровадження проєктів енергоефективності та новітніх технологій в житлово-комунальній сфері міста; ✓ недосконалий стан мережі автомобільних доріг (тротуари та велодоріжки); ✓ замулення та заростання русла річки Тясмин; ✓ недостатність/неналежний стан місць культурного та змістовного дозвілля населення (публічні простори, зелені зони, місця для розваг); ✓ неналежний стан об'єктів спортив-

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							38
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

	<p>ної, інфраструктури;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ незадовільний стан міського простору по безбар'єрності; ✓ значний рівень зносу очисних споруд.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> ✓ покращення бізнес-клімату в Україні за рахунок впровадження реформ та припинення воєнних дій; ✓ підвищення інвестиційної привабливості України та Черкаського регіону; ✓ зростання світового попиту на продовольство; ✓ розвиток альтернативної енергетики у світі; ✓ розвиток логістичної інфраструктури регіону; ✓ діяльність проєктів міжнародної допомоги, які підтримують реформи в Україні; ✓ зростання популярності туризму в Україні (зокрема зеленого туризму та активного відпочинку); ✓ підтримка держави в забезпеченні екологічної безпеки (очищення води, переробка сміття); ✓ збільшення демографічного потенціалу громади за рахунок інтеграції внутрішньо переміщених осіб в місцеве культурне середовище; ✓ відкритість закордонних партнерів до співпраці з вітчизняними інституціями громадського суспільства та місцевого самоврядування; ✓ посилення євроінтеграційних процесів та зовнішньоекономічних зв'язків із регіонами країн-членів ЄС. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ затяжна військова агресія росії проти України та продовження дії воєнного стану на території; ✓ коливання цін на світових енергетичних ринках; ✓ нестабільність курсу національної валюти та інфляція; ✓ висока вартість позичкових коштів в Україні; ✓ міграція населення (в т.ч. за кордон); ✓ погіршення кліматичної та екологічної ситуації в світі; ✓ поглиблення тіньового сектору економіки; ✓ поглиблення міжнародної економічної кризи внаслідок світової пандемії/епідемії; ✓ мобілізація кваліфікованих працівників місцевих підприємств та установ; ✓ тенденція до акумулювання публічних фінансів на центральному рівні.

Проведений аналіз свідчить, що Смілянська міська територіальна громада володіє низкою конкурентних переваг, які значною мірою посилюються чинниками зовнішнього середовища. До основних сильних сторін громади, що отримують найбільшу підтримку з боку наявних можливостей, належать:

- **По-перше, вигідне географічне розташування** у центрі України, яке забезпечує розвинену логістичну інфраструктуру, включаючи транспортне і залізничне сполучення. Це створює передумови для економічного зростання, розвитку торгівлі та залучення інвестицій.

- **По-друге, розвинений економічний потенціал громади:** наявність діючих промислових підприємств з усталеними ринками збуту, вільні промислові зони, диверсифікована структура економіки та активна сфера обслуговування. Це робить громаду привабливою для створення нових бізнесів та індустріальних об'єктів.

- **По-третє, значний соціальний капітал та інфраструктура:** функціонування освітніх і медичних закладів (у т.ч. опорних), профільних навчальних центрів, спортивної та адміністративної інфраструктури, банківських установ, центрів надання адмін. послуг, об'єктів культурної спадщини, рекреаційних зон і системи «

Як зазначено у наведених вище таблицях, декілька екологічних ризиків мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так і на стан здоров'я населення.

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							39
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Серед важливих проблем можна виділити наступні:

- забруднення повітря відбувається за рахунок викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Забруднення повітря від стаціонарних джерел відбувається в межах СЗЗ від промислово-комунальних ділянок, які знаходяться в межах територіальної громади і визначені для територій виробничих підприємств різних класів шкідливості. Також значним є забруднення від транспорту.

- відсутність ефективної системи поводження з ТПВ (роздільний збір ТПВ, наявність розвинутої мережі приймальних пунктів вторинної сировини, переробка вторинних ресурсів) створюють передумови утворенню стихійних смітників, що негативно впливає на ґрунтове середовище, погіршує санітарно-гігієнічні умови навколишнього середовища.

Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

У вересні 2018 року Всесвітньою організацією охорони здоров'я (далі-ВООЗ) було підготовлено Глобальну стратегію ВООЗ у сфері здоров'я, охорони довкілля та зміни клімату. В ній підкреслено, що загальновідомі екологічні ризики є причиною чверті усіх випадків смерті та захворювань у всьому світі. Не викликає сумніву, що безпека навколишнього природного середовища має важливий вплив на здоров'я та розвиток людини. Лише забруднення повітря, яке є одним з найбільш серйозних факторів ризику для здоров'я, щорічно викликає 7 мільйонів випадків смерті з причин, яких можна було б уникнути. При цьому 9 з 10 людей дихають забрудненим повітрям і майже 3 мільярди людей все ще змушені користуватися видами палива, що забруднюють навколишнє середовище, такими як тверде паливо або газ для опалення приміщень і приготування їжі. Більше половини населення до цього часу користується водопостачанням, засобами санітарії і гігієни, що не відповідають вимогам безпеки, в результаті чого кожен рік відбувається понад 800 000 випадків смерті, яких можна було уникнути. Більша частка випадків захворювання на малярію та інші хвороби тісно пов'язана зі станом водних екосистем, які можуть бути поліпшені за рахунок природоохоронних заходів.

У 2016 році ВООЗ було підготовлено другу редакцію (перша у 2006 році) доповіді «Запобігання захворюванню через здорове довкілля: глобальна оцінка тягаря хвороб від екологічних ризиків».

Проведений аналіз показує, що 23% глобальних смертей (і 26% випадків смерті серед дітей віком до п'яти років) пов'язані з змінними факторами навколишнього природного середовища. При цьому 68% цих смертей та 56% розрахункових втрат часу непрацездатності можуть бути оцінені з використанням доказових порівняльних методів оцінки ризиків. Оцінка інших екологічних впливів була здійснена за допомогою експертних висновків.

Найбільш поширеними із списку захворювань, викликаних несприятливими факторами довкілля, є інсульт, ішемічна хвороба серця, діарея та рак. При цьому від зазначених хвороб найбільше потерпає населення в країнах з низьким рівнем доходу.

Відомо, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних підприємств дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер.

Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів паливно-енергетичного комплексу, так і металургійної та/або хімічної промисловості.

Так само можна сказати і про вроджену патологію, і багато інших захворювань. Іншими словами, виділити внесок об'єктів інфраструктури портової галузі та водного транспорту в цілому на вплив здоров'я населення, на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів – завдання дуже непросте.

Однак у рамках СЕО відсутня необхідність доведення зв'язку між здоров'ям населення та впливом Стратегії. Достатньо виявити можливі ризики для здоров'я населення, пов'язані з реалізацією проекту Стратегії.

Приймаючи до уваги інформацію можна зробити наступні висновки:

• вплив екологічної ситуації (наряду з генетичними факторами та способом життя) є основоположним фактором, що визначає стан здоров'я населення;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							40
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- в Україні наявна тенденція до зростання захворюваності населення, що мешкає в промислових регіонах;
- у промислових регіонах рівень захворюваності респіраторними захворюваннями та злоякісними новоутвореннями перевищує рівень по Україні;
- для поліпшення ситуації необхідний комплекс заходів, спрямованих на зменшення забруднень та негативного впливу на здоров'я населення, а також соціально-економічних заходів, спрямованих на підвищення якості життя, таких, як поліпшення інфраструктури, підвищення доступності та якості медичної допомоги тощо;
- при безпосередньому проєктуванні окремих об'єктів необхідно враховувати особливу увагу для зниження екологічного навантаження в регіонах при модернізації, перепрофілюванні та/або виведенні з експлуатації об'єктів промислового призначення.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (від 25.06.1991 № 1264-ХІІ, зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;
- участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;
- реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);
- видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;
- ¹ реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;
- вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (від 28.02.2019 № 2697-VIII). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (від 30.09.2019 № 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							41
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Також, на загальнодержавному та місцевому рівнях можна відзначити такі документи, за якими встановлюються зобов'язання та заходи у сфері охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів на загальнодержавному та місцевому рівнях:

- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 №443-р);

- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелювання (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 №271-р; постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 №1065 термін виконання заходів НПД продовжено до 2025 року);

- План заходів щодо виконання Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року (розпорядження КМУ від 30.05.2025 №483-р);

- Закон України «Про засади державної регіональної політики» (від 05.02.2015 №156-VIII);

- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020р. №695);

- Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційного плану її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

- Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки (рішення Черкаської обласної ради від 11.09.2020 №38-9/VII);

- Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

- План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;

- Державна стратегія управління лісами України до 2035 року з операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

- Водна стратегія України на період до 2050 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134;

- Операційний план заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 р. № 483-р;

- Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

- Плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р.

- Рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі - НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого- меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ» (<https://mepr.gov.ua/news/32479.html>). Відповідні завдання і заходи щодо НРДЗ також зазначені у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 № 111/2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»;

- Методичні рекомендації щодо врахування кліматичного компонента в документах державного планування та під час здійснення стратегічної екологічної оцінки, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 31.10.2024 № 1382.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01.07.2015 № 562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих пла-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							42
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

нів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (від 20.03.2018 № 2354-VIII).

Інші документи міжнародного рівня:

- Директива №2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄС;

- Директива №2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 2003 року про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви Ради 96/61/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Директивою 2004/101/ЄС;

- Директива №2010/75/ЄС про промислові викиди;

- Директива №2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

- Директива №98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) №1882/2003 і Регламентом (ЄС) 596/2009;

- Цілі Сталого Розвитку, затверджених 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), серед іншого з урахуванням Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»;

- Конвенція про біологічне різноманіття, підписану від імені України 11 червня 1992 року у м.Ріо-де-Жанейро (Бразилія) і ратифіковано Верховною радою України 29 листопада 1994 року.

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регулюються Законом України «Про охорону атмосферного повітря», Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими нормативно-правовими актами. Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря – постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (від 13.03.2002 № 300, зі змінами).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (від 06.06.1995 № 213/95-ВР) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (від 13.03.2002 № 321, зі змінами); постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (від 11.09.1996 № 1100, зі змінами);

- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

- наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							43
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

(ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (від 18.12.1998 № 2024, зі змінами).

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» (від 05.03.1998 № 187/98-ВР), Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820), Національним планом управління відходами до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.05.2019 №195), Національним планом управління відходами до 2033 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 Закону «Про управління відходами».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України «Про інвестиційну діяльність» (від 18.09.1991 № 1560-ХП) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (від 23.05.2017 № 2059-VIII).

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, встановлені на регіональному і місцевому рівні:

- Програма охорони навколишнього природного середовища м. Сміла на 2025-2027 роки.

З метою врахування питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату в документах державного планування всіх рівнів та при виконанні стратегічної екологічної оцінки Міністерство енергетики та захисту довкілля України надано рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування, зокрема оцінки викидів парникових газів від землекористування, земельного покриття, ведення лісового господарства та землеперетворень на території регіону чи громади.

На поточний момент для оцінки викидів ПГ від земельного покриття використовується методологія та оцінки реалізованих чи запланованих змін у землекористуванні. Секретаріат Рамкової конвенції ООН про зміну клімату рекомендує використовувати методологічний підхід Міжурядової групи з питань зміни клімату (Intergovernmental Panel on Climate Change).

Ця методологія включає наступні основні елементи: (1) необхідну класифікацію видів покриття; (2) методи обрахування викидів від кожного виду покриття; (3) методи обрахування викидів при перетворенні однієї категорії в іншу та (4) методи та джерела отримання інформації. Класифікацію видів покриття:

1. Лісові площі (FO-Forest Lands). Ця категорія включає в себе всі землі з деревною рослинністю, яка відповідає пороговим критеріям, що використовуються для визначення лісової площі в національному кадастрі парникових газів. Вона також включає системи з рослинної структурою, яка в даний час не перевищує, але потенційно здатна досягти значень порогових критеріїв, що використовуються країною для визначення категорії лісової площі. Це мінімальна площа 0,1 га; мінімальна ширина 20 м; мінімальна зімкнутість крон (проекція зімкнутості крон на площину) 30%.

2. Оброблені землі (CR-Croplands). Ця категорія включає землі під культурами, в тому числі рисові поля і системи агролісомеліорації, в яких показники структури рослинних угруповань знаходяться нижче порогових критеріїв, що використовуються для категорії лісових площ.

3. Пасовища (GR-Grasslands). Ця категорія включає землі, придатні для випасу худоби, і пасовища, які не ідентифіковано, як оброблені землі. Вона також включає системи з дерев-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							44
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ною рослинністю та іншою (не трав'яною) рослинністю, такою, наприклад, як рослини і чагарники, що знаходяться нижче порогових критеріїв, які використовуються для категорії лісових площ. Ця категорія також включає всі пасовища від цілинних земель до зон відпочинку, а також сільськогосподарські та лісово-пасовищні системи відповідно до національних визначень. До складу категорії включаються сіножаті (сільськогосподарські угіддя, які систематично використовуються для сінокосіння), до яких потрібно включати рівномірно вкриті деревною та чагарниковою рослинністю на площі до 20% ділянки і пасовища (сільськогосподарські угіддя, які систематично використовуються для випасу худоби), визначені за формами №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем, а також інші землі, що на 25 і більше % вкриті деревною, чагарниковою чи трав'яною рослинністю та не включені в інші категорії землекористування.

4. Водно-болотні угіддя (WE-Wetlands). Ця категорія включає території торфорозробок (WE2) і землі, які покриті або насичені водою протягом усього року або частини року (наприклад, торфовища) і які не підпадають під категорії лісових площ, оброблюваних земель, пасовищ або поселень (WE1). Вона включає водосховища в якості керованих об'єктів та природні річки і озера в якості некерованих об'єктів.

5. Поселення (SE-Settlements). Ця категорія включає всі облаштовані землі, включаючи транспортну інфраструктуру і поселення будь-якого розміру, якщо тільки вони вже не включені в інші категорії, а також інфраструктурні і зелені об'єкти міст (парки, сквери).

6. Інші землі (OT-Other Lands). Ця категорія включає позбавлений рослинності ґрунт, скельний ґрунт, лід і все земельні площі, які не входять до жодної з п'яти категорій, зазначених вище.

Для оцінки щорічних викидів/поглинання ПГ від землекористування доцільно використовувати значення останнього стовпчику Таблиці 1 додатку 6 до листа Міністерства енергетики та захисту довкілля України № 26/1.4-11.3-5650 від 03.03.2020 року.

З урахуванням відсутності даних про площі землекористувань на 2025 рік рекомендовано прорахувати викиди ПГ та визначити статус адміністративно-територіальної одиниці (поглинач чи емітент ПГ).

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно методичних рекомендацій Міндовкілля та інших нормативних документів суб'єктів регулювання і контролю, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенний), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом проекту на екосистему і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови. Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які впливають одночасно протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись, підсумовуючись можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							45
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається.

Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації об'єкту відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів, їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту – відсутні.

Можливі тимчасові наслідки для довкілля - при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короточасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів.

Умовно постійними (сезонними) наслідками для довкілля будуть викиди автотранспорту з двигунами внутрішнього згорання. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається. Помірний вплив на довкілля є можливим, однак може бути мінімізований у випадку виконання рекомендацій, наведених у даному документі.

Стратегією не передбачені заходи, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі природоохоронні території, в тому числі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ). На подальших етапах реалізації визначених Стратегією завдань, в тому числі коли заплановані заходи будуть територіально прив'язані, передбачається уточнення таких впливів. Основним ризиком є негативний вплив зон санітарної охорони при виборі ділянки, наближеної до об'єктів ПЗФ для будівництва та розширення споруд, приймання, збору, транспортування, перероблення, знешкодження та складування побутових, сільськогосподарських і промислових відходів виробництва, відходів розчищення зелених насаджень при реалізації заходів Оперативної цілі 2.3. Покращення стану довкілля та екологічної безпеки громади (п.п. 2.3.2 Підвищити ефективність роботи місцевої системи поводження з ТПВ. Формування сучасної та ефективної міської політики поводження з ТПВ; Реконструкція полігону ТПВ; Запровадження роздільного збору ТПВ; Запровадження політики окремого збору небезпечних відходів).

Також, варто звернути увагу на те що, відсоток заповідних територій у громаді дуже низький, тому доцільно звернути увагу на території, які є перспективними до заповідання.

Також, указом Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації» визначено необхідність розроблення місцевої екомережі, зокрема п. 2 зазначеного Указу, місцевим органам виконавчої влади необхідно вжити у 2021 році заходів щодо розроблення та затвердження регіональних та місцевих схем формування екологічної мережі. Закон України «Про екологічну мережу України» в статті 11 визначає повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі, зокрема забезпечення «розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень». Порядок розробки схеми екомережі визначається «Методичними рекомендаціями щодо розроблення регіональних та місцевих схем екомережі, затверджені Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 13.11.2009 № 604.

Також, в результаті аналізу була здійснена комплексна оцінка ймовірного впливу Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки (негативний вплив, або пом'якшення, чи покращення ситуації) на складові довкілля, відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці. Варто зауважити, що ступінь можливих впливів визначався з урахуванням виключно у межах ділянок реалізації проектних рішень з урахуванням та відносно вже існуючих рівнів впливу на ті чи інші складові до-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							46
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

вкільця та враховує очікуване зростання проєктної чисельності населення. Дані оцінки можуть бути відкориговані на подальших стадіях проєктування.

Оцінка ймовірного впливу впливу Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки					
№	Чи може реалізація впливу Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		+		+
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+		+
3.	Погіршення якості атмосферного повітря			+	+
4.	Появу джерел неприємних запахів			+	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+	
7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			+	+
8.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	+
9.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			+	
10.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			+	
11.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
12.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			+	
13.	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод			+	
14.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			+	
15.	Забруднення підземних водоносних горизонтів			+	
Відходи					
16.	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів			+	+
17.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки		+		+

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							47
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

18.	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	
19.	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			+	
Земельні ресурси					
20.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+	
21.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			+	
22.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			+	
23.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			+	
24.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			+	+
25.	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями програми та цілями місцевих громад			+	
26.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	+
27.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їх чисельності або територіальному представництві			+	+
28.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			+	
29.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	
30.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			+	+
31.	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			+	
32.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
33.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+	+
34.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			+	
35.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			+	
36.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			+	+
37.	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			+	

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							48
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

38.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	+
Екологічне управління та моніторинг					
39.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в екологічній галузі			+	+
40.	Погіршення екологічного моніторингу			+	+
41.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			+	
42.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	+
Інше					
43.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			+	
44.	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+	+
45.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		+		
46.	Суттєве порушення якості природного середовища			+	
47.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+	+
48.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			+	

Проведені аналізи виявили потенціал для позитивного впливу проекту Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки у на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, було виявлено ряд ризиків та потенційних негативних наслідків, пов'язаних з основними рішеннями щодо планування, прийнятими в даному проекті. До головних ризиків відносяться:

- не прийняття заходів з оновлення та модернізації комунальної інженерної інфраструктури може призвести до збільшення аварійності мереж та тривалого відключення споживачів від необхідних послуг, що особливо небезпечно в зимовий період.

Зазначені ризики можливо виключити лише на стадії реалізації проекту Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки.

До позитивних результатів реалізації Стратегії можна віднести фактори, які при реалізації рішень стратегічного розвитку, таких як формування свідомості громадян щодо ставлення до екології, покращення стану атмосферного повітря на території громади, очікується позитивний вплив на здоров'я населення.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Заходи, спрямовані на покращення стану атмосферного повітря, впровадження новітніх технологій, пов'язаних з економією палива, встановлення на підприємствах високоефективного

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							49
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

очисного обладнання дозволить зберегти та відновити природний стан атмосферного повітря та створити сприятливі умови для життєдіяльності населення.

Виконання Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки відповідно до проведеного аналізу не буде мати суттєвих наслідків для довкілля. Усі заходи передбачені в Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плані заходів з її реалізації на 2025-2027 роки є локальними. Конкретні заходи щодо захисту атмосферного, водного та ґрунтового середовища вживаються відповідно до специфіки окремих джерел забруднення.

Здоров'я населення.

Реалізація Стратегії та Плану передбачає виконання заходів та проєктів, що стосуються Створення інноваційної, доступної мережі закладів охорони здоров'я громади, розвитку об'єктів та закладів охорони здоров'я, соціального забезпечення населення, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Стратегія передбачає реалізацію завдань, спрямованих на створення інноваційної, доступної мережі закладів охорони здоров'я громади:

- проведення капітального та поточного ремонтів приміщень закладів охорони здоров'я;
- придбання сучасного медичного обладнання (діагностичного, лабораторного, реабілітаційного тощо);
- удосконалення інфраструктури приміщень закладів охорони здоров'я відповідно до діючих вимог;
- розробка програм стимулювання (житло, доплати, соціальний пакет) для лікарів і медперсоналу;
- партнерство з медичними університетами/коледжами для залучення молодих спеціалістів;
- адаптація входів, санвузлів, коридорів та інших приміщень відповідно до стандартів безбар'єрного доступу;
- впровадження цифрового середовища для пацієнта (онлайн-запис, дистанційне консультування, оцінка послуг).

Наприклад, реалізація проєктів:

«Капітальний ремонт та технічне переоснащення вантажопідйомного ліфта головного лікувального корпусу КНП «Смілянська міська лікарня» СМР»;

«Капітальний ремонт та технічне переоснащення будівлі з підвищенням енергоефективності КНП «Смілянська міська стоматологічна поліклініка» СМР»;

«Капітальний ремонт триповерхової будівлі з термомодернізацією систем тепло-, водо- та електропостачання КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Смілянської міської ради за адресою: м. Сміла, вул. Тараса Шевченка, 1, Черкаська область»;

«Реконструкція інфекційного відділення з модернізацією тепло-, водо- та електричних систем КНП «Смілянська міська лікарня» по вул. Героїв Холодноярців, 82 у м. Сміла, Черкаська обл.»;

«Капітальний ремонт вимощення денного стаціонару одноповерхової будівлі та двоповерхової будівлі КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» СМР за адресою: Черкаська область, м. Сміла, вул. Соборна, 120».

Атмосферне середовище

Стратегія передбачає реалізацію завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря.

Для цього Стратегією пропонуються такі заходи:

- моніторинг переліку суб'єктів господарювання, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу;
- оновлення парку автотранспорту та спецтехніки;
- заміна застарілого обладнання на котельнях;
- перехід на альтернативні/відновлювальні джерела енергії;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							50
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- впровадження енергозберігаючих технологій та альтернативних джерел енергії на об'єктах теплопостачальних підприємств.

Наприклад, реалізація проектів:

«Розроблення проектної документації на встановлення когенераційної установки потужністю 0,5 МВт для резервного електроживлення котелень №1 та №7»;

«Капітальний ремонт даху з послідуочим утепленням, встановленням сонячних батарей та теплових насосів (типу повітря-повітря) будівлі Навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №3-колегіум» за адресою: вул. Соборна, 73, м. Сміла, Черкаська область».

Для зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря під час будівництва (реконструкції) мають застосовуватися звукоізолюючі матеріали та протиаmortизаційні пристрої для зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації. Для зменшення негативного впливу необхідно передбачати проведення будівельних робіт у робочий час.

Земельні ресурси

Стратегією та Планом передбачається реалізація заходів для покращення стану та ефективного використання земельних ресурсів териоріальної громади, а саме:

- розширення бази інвестиційних пропозицій: вільні земельні ділянки типу greenfield; виробничі приміщення типу brownfield: об'єкти нерухомості;

- регулярне оновлення інвестиційного порталу області Invest in Cherkasy Region;

- виготовлення технічної документації та робочих проектів із землеустрою зон відпочинку, паркових територій, фотозон, мініскверів або креативних просторів; туристичних об'єктів та ін.;

- виготовлення технічної документації та робочих проектів із землеустрою нових очисних споруд міста;

- виготовлення технічної документації та робочих проектів із землеустрою реконструйованого полігону ТПВ;

- виготовлення технічної документації та робочих проектів із землеустрою нових облаштованих прибережних захисних смуг, а також документації на упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу схилів, земель водоохоронних зон, ерозійно-небезпечних та інших не придатних для розорювання угідь;

- виготовлення робочих проектів землеустрою, у тому числі у разі виникнення потреби щодо рекультиватії порушених земель внаслідок бойових дій, їх подальшої реалізації.

Під час будівництва та реконструкції об'єктів, передбачених Стратегією, необхідно дотримуватись заходів для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів та ґрунтів:

- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів;

- обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва;

- максимальне збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;

- складування верхнього шару ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним його використання при рекультиватії;

- всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям;

- заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками;

- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;

- відокремлення небезпечних відходів на етапі збирання чи сортування та передача спеціалізованим підприємствам, які мають ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Водні ресурси

Стратегія та План містять широкий спектр заходів, здатних покращити стан водних ресурсів громади шляхом зменшення негативного впливу на поверхневі водойми та підземні води, в тому числі:

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							51
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- реконструкція та оптимізація системи водопостачання та водовідведення;
- встановлення ресурсоефективного обладнання для підйому, розподілу води, водовідведення та водопостачання;
- реконструкція (будівництво нових) очисних споруд міста;
- заміна застарілого обладнання на каналізаційно-насосних станціях;
- заміна трубопроводів системи водопостачання;
- впровадження новітніх технологій очищення стічних вод;
- покращення екологічного стану річки Тясмин;
- створення водоохоронних зон;
- здійснення заходів спрямованих на запобігання забрудненню, засміченню та виснаженню водних ресурсів;
- встановлення меж прибережних захисних смуг;
- винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг;
- сприяння у збереженні та відновленні лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених екосистем.

Наприклад, проекти:

- «Реконструкція двох ниток дюкерів напірних колекторів від КНС-13 через річку Сріблянка у місті Сміла Черкаської області»;
- «Реконструкція КНС-15 у м. Сміла Черкаської області»;
- «Реконструкція каналізаційних очисних споруд у місті Сміла Черкаської області»;
- «Буріння нових свердловин на Смілянському родовищі питних вод» та ін.

Природно-заповідний фонд, біорізноманіття

Стратегією та Планом передбачається ряд заходів для збереження об'єктів природно-заповідного фонду та біорізноманіття, а саме:

- сприяння у збереженні та відновленні лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених екосистем;
- сприяння у збереженні існуючих територій і об'єктів природно-заповідного фонду.
- виготовлення проектної документації зі встановлення в природі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду (багатовікових дерев (дубів), розташованих на території громади;
- проведення інвентаризації зелених насаджень в межах громади.

Планується розроблення та виконання проєкту: Розвиток рекреаційної та туристичної інфраструктури на території міського парку культури та відпочинку Смілянської міської ТГ.

З метою зменшення та запобігання впливу на териорію Смарагдової мережі необхідне здійснення заходів:

- рекомендується для підвищення рівня обізнаності населення та підвищення екологічної свідомості удосконалити систему інформування населення щодо оперативного висвітлення екологічних питань, стимулювати громадян залучатися до використання енергозберігаючих технологій у побуті, створити та або/впроваджувати шкільні та позашкільні освітні програми для молоді;
- стимулювання суб'єктів господарювання до розвитку систем екологічного управління, яке забезпечує впорядкування контролю за комплектуючими, сировиною і матеріалами та продукцією, викидами та відходами, які виникають внаслідок окремих виробничих процесів;
- проведення інформування населення щодо місцезростаювання цінних територій (ПЗФ, Смарагдової мережі та інших), а також дозволених режимів їх використання.

- на перспективу рекомендовано розробити програму оцінки екосистемних послуг оцінки громади, зокрема під час стратегічних екологічних оцінок цільових програм та оцінок впливу на довкілля планованої діяльності; інформувати мешканців громади про екосистемні послуги наявних екосистем та вразливих біотопів; створити "Білу книгу благоустрою громади", із описом біотопів громади, місцевих видів флори і фауни, особливостей поводження із такими видами. Заходи із озеленення, рекультиватії проводити відповідно до переліку "Білої книги"; Провести освітні кампанії щодо переваг та можливостей органічного землеробства, можливостей органічної сертифікації продукції згідно Директиви ЄС №834/20079.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		52

- рекомендовано розробити схему локальної екомережі громади згідно указу Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»

- забезпечити: урахування вимог статей 7, 26, 38 та ін. Закону України «Про природно-заповідний фонд України»; врахування питань охорони дикої флори та фауни і природних середовищ існування на території Смарагдової мережі; дотримання вимог Бернської конвенції (у т.ч. резолюцій 4, 6 її Постійного комітету); врахування необхідності забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі та вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: <https://www.coe.int/en/web/bernconvention/emerald-viewer>.

Поводження з відходами

Для нормалізації процесів у сфері поводження з відходами Стратегією та Планом передбачається забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами шляхом виконання заходів:

- формування сучасної та ефективної міської політики поводження з ТПВ;
- реконструкція полігону ТПВ;
- запровадження роздільного збору ТПВ;
- запровадження політики окремого збору небезпечних відходів.

Передбачена реалізація проєктів:

«Впровадження роздільного збирання відходів паперу»;

«Забезпечення мешканців приватного сектору індивідуальними контейнерами для збирання та вивезення твердих побутових відходів».

Виконання заходів, передбачених Стратегією та Планом, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Смілянської міської територіальної громади.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Головним завданням Стратегії є визначення пріоритетних напрямів розвитку Смілянської міської територіальної громади на довгостроковий період та здійснення планомірних і послідовних заходів по максимальному наближенню рівня життя мешканців міста до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу, збереження унікальних духовних та культурних традицій. Очікується, що реалізація основних положень Стратегії розвитку дасть можливість створити реальні умови для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

На підставі зібраних матеріалів формувались різні варіанти та сценарії.

Відпрацювання альтернатив полягало у виявленні оптимального варіанту. У свою чергу для виявлення оптимального варіанту можуть застосовуватись різні методи. Для оцінювання Стратегії використано метод експертного оцінювання за бальною системою.

Для цього було визначено наступні альтернативи:

Варіант 1. «Нульова альтернатива» – відмова від прийняття будь яких управлінських рішень, що можуть вплинути на зміну існуючого балансу «забезпечення життєдіяльності – довкілля».

У випадку, якщо Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки не будуть затверджені, то не відбудеться координації спільних дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств у співпраці з представниками бізнесу, направлених на

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							53
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

створення реальних умов для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

Альтернативними виокремлюються також дві бінарні площини чинників – песимістично-інерційна та оптимістично-проактивна. Вони і є підставою для формулювання двох типів сценаріїв розвитку територіальної громади.

Варіант 2. Альтернатива 1: «Песимістично-інерційний сценарій» – Базується на несприятливих припущеннях щодо зовнішнього середовища та пасивності місцевої влади, зокрема:

- Продовження бойових дій, ракетні обстріли, руйнування інфраструктури.
- Відсутність інвестицій, обмежений доступ до капіталу.
- Міграція працездатного населення, демографічна криза.
- Централізація публічних фінансів, згортання децентралізаційних досягнень.
- Розширення тіньового сектору, занепад місцевого підприємництва.
- Недостатній рівень інтеграції ВПО, відсутність соціального житла.
- Інерційне формування доходів бюджету, що базуються лише на ПДФО.
- Обмеження капітальних видатків, занепад критичної інфраструктури.
- Високий тиск на місцеві бюджети через соціальні видатки та недостатнє ресурсне забезпечення.

Результати:

- Втрата інвестиційної привабливості громади.
- Погіршення якості послуг освіти, культури, охорони здоров'я.
- Фінансова неспроможність громади.
- Соціально-економічна маргіналізація Смілянської громади в межах регіону.

Варіант 3. Альтернатива 2: «Оптимістично-проактивний сценарій» – Базується на стримано позитивних передумовах зовнішнього середовища та проактивних діях місцевої влади, зокрема:

- Завершення війни у найближчій перспективі, відновлення територій.
- Зростання інтересу до України з боку інвесторів.
- Повернення трудових мігрантів, інтеграція ВПО.
- Активізація місцевого самоврядування та участі громадськості.
- Залучення зовнішньої технічної допомоги, участь у міжнародних проєктах.
- Розвиток промислового парку "Сміла" та легалізація бізнесу.
- Зміцнення мережі освітніх, медичних і культурних закладів.
- Підвищення заробітної плати та професійної кваліфікації населення.

Результати:

- Стале зростання економіки громади.
- Підвищення рівня задоволеності населення.
- Позитивне міграційне сальдо.
- Розширення інвестиційного потенціалу громади.
- Створення бюджету розвитку.

Напрямки впливу	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3
Атмосферне середовище та повітря	3	2	4
Водне середовище	3	4	6
Геологічне середовище та ландшафти	2	2	4
Ґрунтове середовище та ґрунти	2	3	4
Життєва та господарська діяльність	3	4	5
Акустичне середовище, електромагнітне поле та вібрація	2	2	2

Біорізноманяття та рекреаційні ресурси	3	2	4
Здоров'я та організм людини	3	3	4
Суміжна інфраструктура	3	2	3
Екологічне управління та моніторинг	3	2	5
Всього	27	26	41

Внаслідок експертного оцінювання для реалізації було обрано Варіант 3 Стратегії.

Саме оптимістично-проактивний сценарій становить базу для формулювання стратегічного бачення розвитку Смілянської міської територіальної громади.

В процесі проведення стратегічної екологічної оцінки використано такі методи:

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогностичних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод експертних оцінок, який використовується при відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу. Суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді;

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогностичних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки використано вищевказані методи, зокрема здійснено: збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників; проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту Програми з точки зору екологічної ситуації; проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей; проведення оцінки впливу Програми на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення; надано рекомендації із моніторингу фактичного впливу впровадження Програми на довкілля.

Серед факторів, що ускладнили проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні:

- Відсутність статистичних відомостей та інших характеристик для кожного окремого населеного пункту громади та просторової прив'язки статистичних даних та рішень Програми для можливості більш цілісної їх оцінки;

- Неповнота оцінки проблем довкілля та пріоритизації таких проблем, пов'язані з недостатньою взаємодією суб'єктів, прямо та опосередковано пов'язаних із територією, на яку розробляється Стратегія.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Стратегії розвитку Смілян-

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							55
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки. Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення. Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженого плану або програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості. Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію плану або програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що план або Стратегія виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Моніторинг має виконуватися у відповідності до вимог «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020р. №1272.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю і протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати. Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії та Плану заходів.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг впровадження Стратегії здійснюється щорічно на основі аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень виконання стратегічних, оперативних цілей та завдань, зокрема шляхом порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих проміжних (станом на конкретний період) і фактичних значень показників.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує Робоча група, узагальнення та формування його тексту здійснює управління економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітнього періоду представляє його на розгляд сесії міської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному веб-сайті міської ради.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 2651, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів результативності впровадження кожного проекту місцевого розвитку.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку ро-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							56
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

зроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії за перше півріччя та за рік готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює Управління економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії міської ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному веб-сайті міської ради.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки

№	Індикатор	Періодичність	Хто проводить моніторинг
Забруднення повітря (Показники згідно Постанови № 827 від 14 серпня 2019 р.)			
1.	Викид найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту та сірки) в атмосферне повітря – усереднений річний рівень пилу в атмосферному повітрі населених пунктів громади	1 раз на рік	Представники Держпродспоживслужби Автоматичні станції моніторингу
2.	Антропогенні викиди парникових газів та поглинання парникових газів об'єктами зелених насаджень. Одиниця вимірювання обох показників – умовні тони СО-еквіваленту.		
3.	Індекс забруднення атмосфери		
4.	Антропогенні викиди парникових газів та поглинання парникових газів водними об'єктами міста. Одиниця вимірювання обох показників – умовні тони СО-еквіваленту	Відповідно Закону України “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів”	Статистична звітність згідно зазначеного Закону Лабораторний центр
Водні ресурси			
5.	Обсяг забору та використання свіжої води	1 раз на рік	Комунальне підприємство, що відповідає за водозабезпечення Статистична звітність суб'єктів господарювання
6.	Обсяг скидання зворотних вод у водні об'єкти		
7.	Обсяги скидання очищення і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти - частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %		
8.	Якість води у річках (Показники Нормативів ЕБВО від 30.07.12)		
9.	Аналіз проб, взятих з централізованої мережі та криниць громадського користування (Показники згідно Д СанПіН 2.2.4-171-10)	1 раз на рік	Лабораторний центр
Енергетика			
10.	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності	Щотижневий оперативний контроль	Уповноважена органом місцевого самоврядування особа
11.	Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. мешканців		
Відходи (Державний класифікатор відходів ДК 005-96)			
12.	Обсяги утворення ТПВ на території громади	Відповідно до плану переві-	Державна екологічна інспекція; представ-
13.	Обсяги утворення промислових відходів на те-		

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							57
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

	риторії ОТГ	рок та позап-ланово	ники органів місцевого самоврядування та місцевих громадських організацій Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма 1-ТПВ)
--	-------------	---------------------	---

Ґрунти

14.	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території	1 раз на рік	Уповноважений орган місцевого самоврядування
15.	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території		
16.	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації		
17.	Частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь.		

Екомережа

18.	Площа лісів та лісистість території	1 раз на рік	Уповноважений орган місцевого самоврядування Дані земельного кадастру Дані дистанційного зондування землі (космоснімки Sentinel 2) інформація про площу території громади
19.	Площа зелених насаджень території - пропорція озеленених територій в громаді (площа фактичних озеленених територій поділена на площу території громади. Площа фактично озеленених територій визначається за індексом NDVI - густи багаторічна рослинність)		
20.	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території		

Розробка сучасної просторово-планувальної документації (генеральні плани, схема планування території громади, зоннінг), ГІС

21.	Детальні плани територій	За містобудівної необхідності	Виконавчий комітет органу місцевого самоврядування
22.	Генеральні плани територій (коригування, внесення змін)		
23.	Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади		

Здоров'я населення

24.	Рівень захворюваності населення, осіб	1 раз на рік	Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА
25.	Кількість новоутворень жителів громади, осіб		

Моніторинг передбачає проведення таких заходів:

- визначення об'єкта Моніторингу;
- збір даних, що забезпечують отримання результатів Моніторингу;
- обробка отриманих даних в процесі Моніторингу;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							58
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- аналіз отриманих даних в процесі Моніторингу;
- структурування баз даних за геопросторовою інформацією Моніторингу, що забезпечують зберігання та оперативне використання отриманої інформації.

В грудні 2019 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 337-ІХ «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» (далі – Закон), який введений в дію вже з 1 січня 2021 року.

Впровадження Закону є невід’ємною частиною кліматичної політики в Україні, що встановлено і відповідає операційному плану заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 №483-р.

Відповідно до вимог Закону визначені Урядом великі і середні промислові підприємства з 2021 року зобов’язані готувати плани з моніторингу викидів парникових газів та щорічно звітувати про викиди.

Запровадження системи моніторингу, звітності і верифікації викидів парникових газів є важливим елементом у реалізації кліматичної політики України. Це перший крок до запуску системи торгівлі викидами парникових газів – економічного інструменту стимулювання їх скорочення.

Моніторинг проводиться постійно, його результати заносяться у базу даних містобудівного кадастру та оформляються у вигляді аналітичного звіту, який враховується під час розроблення програм соціально-економічного розвитку та внесення змін до документу державного планування. Технологічна складова Моніторингу встановлюється з урахуванням показників інформації Моніторингу і програмно-технічних комплексів обробки інформації та виду вихідних матеріалів з визначенням технологічної схеми проведення робіт камеральної обробки матеріалів спостережень, переліком робочих операцій збору показників, їх параметрів точності та формування бази даних.

Моніторинг та контроль заходів з реалізації Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки

Індикатор	Характеристика	Джерело даних
Забруднення повітря		
Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі	Оксид вуглецю, діоксид азоту, сірки та вуглецю, пил. Значення повинні не перевищувати ГДК.	Управління житлово-комунального господарства Смілянської міської ради, Черкаський обласний центр з гідрометеорології.
Викиди парникових газів та поглинання парникових газів	Одиницями виміру показників - тонни CO ₂ - еквіваленту	Управління житлово-комунального господарства Смілянської міської ради, Черкаський обласний центр з гідрометеорології.
Індекс забруднення атмосфери	Інтегральний показник забруднення атмосфери	Черкаський обласний центр з гідрометеорології
Водні ресурси		
Обсяг забору та використання свіжої води	Куб.м.	КП «ВодГео», м. Сміла
Об’єм водозабору та водопостачання, обсяги скидання зворотних вод	Обсяг забору води оборотного водопостачання, повторного, послідовного водопостачання. Обсяги забору та використання свіжої води, обсяги скидання зворотних вод у водні об’єкти	КП «ВодГео», м. Сміла

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							59
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Вміст забруднюючих речовин у контрольному створі річок	Обсяг скидів забруднених та недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти, вміст забруднюючих речовин у водних об'єктах, сполуки групи азоту, БСК, ХСК, фосфати, завислі речовини.	Регіональний офіс водних ресурсів у Черкаській області, Черкаський обласний центр з гідрометеорології, Державна установа «Черкаський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», Державна екологічна інспекція Центрального округу у визначених контрольних створах.
Енергетика		
Споживання енергоресурсів	Обсяг споживання електроенергії Смілянською міською тергромадою, кВ	ПАТ «Черкасиобленерго» (оператор системи розподілу) та ТОВ «СкайСофт Енерджі» (постачальник електроенергії)
Поводження з відходами		
Кількість утворених відходів I-IV групи небезпеки	Загальне число утворення відходів	Головне управління статистики у Черкаській області
Кількість захоронених/утилізованих відходів	Число захоронених відходів на полігонах ТПВ/утилізованих на смітте-спалювальних заводах	Департамент будівництва Черкаської ОДА, Смілянська міська територіальна громада
Ґрунти		
Площа сільськогосподарських угідь	Площа орних земель та сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території	Смілянська міська територіальна громада (Управління архітектури, регулювання забудови та земельних відносин м. Сміла), Управління Державного земельного кадастру в Черкаській області
Площа рекультивованих земель	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	Смілянська міська територіальна громада (Управління архітектури, регулювання забудови та земельних відносин м. Сміла), Управління Державного земельного кадастру в Черкаській області
Екомережа		
Екологічна мережа	Площа лісів та лісистість території	Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА, Смілянська міська територіальна громада (Управління ар-

		хітектури, регулювання забудови та земельних відносин м. Сміла), Управління Державного земельного кадастру в Черкаській області
Озеленення	Площа зелених насаджень території - пропорція озеленених територій в громаді (площа фактичних озеленених територій поділена на площу території громади. Площа фактично озеленених територій визначається за індексом NDVI - густи багаторічна рослинність)	Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА, Смілянська міська територіальна громада (Управління архітектури, регулювання забудови та земельних відносин м. Сміла), Управління Державного земельного кадастру в Черкаській області
Площа територій ПЗФ	Кількість і площа територій та об'єктів ПЗФ	Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА, Смілянська міська територіальна громада (Управління архітектури, регулювання забудови та земельних відносин м. Сміла), Управління Державного земельного кадастру в Черкаській області
Просторово-планувальна документація, ГІС		
Містобудівна документація	Кількість розробленої і затвердженої в установленому порядку містобудівної документації, відсоток забезпечення громади містобудівною документацією	Виконавчий комітет органу місцевого самоврядування
ГІС	Наявність впровадженого містобудівного кадастру, адресного реєстру, кількість обладнаних робочих місць адміністраторів розбіт з геоінформаційних систем та містобудівного кадастру	Виконавчий комітет органу місцевого самоврядування
Здоров'я населення		
Рівень захворюваності населення	Показники загальної захворюваності (на 1000 осіб) дітей, підлітків, дорослих	Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА
Кількість новоутворень жителів громади	Показники кількості новоутворень (на 1000 осіб) дітей, підлітків, дорослих	Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА, Смілянська міська територіальна громада

Для більш поглибленого розуміння впливу різних діяльностей на території громади на клімат рекомендовано прорахувати таблицю додатку 1.

Дана таблиця рекомендована для використання при підготовці Звіту про стратегічну екологічну оцінку Міністерством енергетики та захисту довкілля України («Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» від 03.03.2020 №26/1.4-11.3-5650).

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Враховуючи географічне положення громади та локальний рівень документу планування, транскордонні наслідки від виконання Програми не передбачаються.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Здійснення стратегічної екологічної оцінки регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». Впровадження стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) створило умови для здійснення такої оцінки до прийняття рішення про затвердження документів державного планування відповідно до вимог Директиви 2001/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Основні законодавчі документи, що діють в цій сфері:

- Конституція України;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року»;
- Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про засади державної регіональної політики».

Стратегічна екологічна оцінка, згідно базового закону – процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Документ державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки» є узагальненою програмою з реалізації пріоритетних цілей і заходів, спрямованих на максимальне наближення рівня життя мешканців міста до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу, збереження унікальних духовних та культурних традицій, створення реальних умов для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки ставлять цілі, закладають принципи їх досягнення, орієнтуються на залучення усіх верств громади до соціально-економічних процесів, забезпечення належних умов життя для всіх мешканців та наближення стандартів життя до рівня провідних міст України.

У Стратегії та Плані наведений аналіз та тенденції економічного і соціального розвитку громади на 2025-2027 р.р., визначено ключові заходи, які необхідно реалізувати для досягнення пріоритетних цілей, основні показники економічного і соціального розвитку громади, пере-

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							62
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

лік галузевих та міських програм, перелік інвестиційних проєктів, що планується реалізувати у 2025-2027 р.р.

Стратегія розвитку Черкаської області передбачає рівномірний розвиток усієї її території з урахуванням особливостей економічного та соціального розвитку існуючої мережі поселень. Структура Стратегії розвитку Черкаської області дещо відмінна від структури Стратегії розвитку Смілянської міської ТГ, однак корелюється з нею та відповідає основним засадам соціального та економічного розвитку області. Стратегія відповідає завданням та пріоритетним напрямкам Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки (постанова КМУ від 05.08.2020 № 695, із змінами, затвердженими постановою КМУ від 13.08.2024 № 940), Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021 – 2027 роки (рішення обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII), Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року (рішення міської ради від 26.10.2022), Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019), основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (Закон України від 28.02.2019 №2697-VIII), Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року (розпорядження КМУ від 30.05.2025 №483-р).

Реалізація Стратегії забезпечується спільною роботою усіх структурних підрозділів виконавчого комітету міської ради в співпраці з представниками бізнесу та громадськими організаціями.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету;
- коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Смілянська міська територіальна громада – територіальна громада в Україні, в Черкаській області. Утворена 17 липня 2020 року постановою Верховної Ради України № 807. Перші вибори відбулись 25 жовтня 2020 року.

КАТОТТГ: UA71080390000078978

Адміністративний центр – місто Сміла. Населення громади становить 65,7 тис осіб. Кількість населених пунктів: 2. До підпорядкування Смілянської міськради входить селище Ірдинівка. Площа територіальної громади: 39,85 км².

Загальна площа земель у межах міста Сміла становить - 3985 га, яка поділяється на такі види угідь, а саме: сільськогосподарські землі - 1303,4 га, ліси та інші лісовкриті площі - 170,1 га, чагарники - 0,8 га, забудовані землі - 1881,5 га, відкриті заболочені землі - 117,8 га, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом - 125,1 га, води - 387,1 га.

Із усіх земель: природоохоронного призначення - 33,2 га, оздоровчого призначення -12,0 га, рекреаційного призначення - 24,6 га, історико-культурного призначення -10,6 га.

Ресурсно-сировинний потенціал міста представлений нерудними корисними копалинами: мергель, поклади граніту, моріон, горючі сланці, топаз, темно-сірий гранодіорит, сієніт, гіпс, каолінові глини, графіт, фосфорити, осадові залізні руди.

Магістральні залізничні та шосейні дороги мають вихід до Києва, Одеси, Дніпра, Львова.

Транспортна система:

- залізнична станція «ім. Т. Шевченка»;
- залізнична станція «СМІЛА»;
- автостанція «АС – 1»;
- автостанція «АС – 2».

Залізнична станція ім. Т. Шевченка – великий транспортний вузол південно-західного напрямку українських залізничних доріг. Дільнична вузлова електрофікована залізнична станція Шевченківської дирекції Одеської залізничної дороги, розміщена на перехресті основних магістралей.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							63
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Основні проблеми пов'язані з впливом на довкілля та здоров'я людини в Смілянській громаді:

- Атмосферне середовище та повітря – негативний вплив транзитних транспортних потоків по основних автомагістралях центральної частини міста; зростання рівня авто- мобілізації; населення наявність залізниці, крупної залізничної станції з чотирма напрямками руху, вплив викидів місцевої ТЕЦ.

- Водне середовище – обмілення та суттєве замулення русла річки Тясмин. Скид поверхневого стоку, що формується на території населеного пункту, існуючі ризики через недостатнє очищення каналізаційних стоків, що призводить до забруднення поверхневих водойм, неможливості збільшення обсягів стоків у разі подальшого розвитку міста; відсутність розвинутої централізованої дощової каналізації; природна жорсткість і надлишок окислів заліза і марганцю в наявних родовищах артезіанських питних вод, потреба в розширенні заходів очищення і знезалізнення при повному переході на водопостачання міста з альтернативного водозабору.

- Геологічне середовище та ландшафти – незначні порушення ландшафтів суб'єктами господарської діяльності внаслідок проведення запланованої діяльності та проєктів розвитку.

- Ґрунтове середовище та ґрунти – негативний вплив за рахунок неконтрольованості агротехнічних заходів, вплив за рахунок стихійних сміттєзвалищ.

- Життєва та господарська діяльність – відсутність ефективної системи поводження з ТПВ.

- Акустичне середовище, електромагнітне поле та вібрація – негативний вплив інфраструктури залізничного транспорту.

- Біорізноманіття та рекреаційні ресурси – недостатній рівень забезпечення населення насадженнями загального користування відповідно до діючих норм.

- Здоров'я та організм людини – відзначається локальний вплив на серцево-судинні систему та органи дихання.

- Суміжна інфраструктура – погана якість дорожнього покриття, що в свою чергу призводить до надмірних викидів автотранспорту.

- Екологічне управління та моніторинг – відсутність системи всеохоплюючого екологічного моніторингу;

- Критична інфраструктура – знищення та пошкодження критичної інфраструктури, в тому числі й у Смілянській МТГ;

- Велика кількість вимушених переселенців;

- Зниження економічних показників;

- Погіршення демографічної ситуації.

Виконання документу державного планування відповідно до проведеного аналізу не буде мати суттєвих наслідків для довкілля. Усі заходи передбачені в Стратегії є локальними. Конкретні заходи щодо захисту атмосферного, водного та ґрунтового середовища вживаються відповідно до специфіки окремих джерел забруднення.

Перелік необхідних пріоритетних цілей для запобігання, зменшення та пом'якшення негативного впливу наслідків для довкілля та здоров'я населення, комплекс яких включає:

- сприяти утвердженню цінностей здорового життя, моральних цінностей у молодіжному середовищі;

- проведення спортивних заходів (навчально-тренувальні збори, участь у всеукраїнських змаганнях збірних команд області, обласні чемпіонати та Кубки), фізкультурно- оздоровчих та спортивно- масових заходів серед різних верств населення;

- розвиток та підтримка дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень з олімпійських та неолімпійських видів спорту, спорту інвалідів та ветеранів, учасників бойових дій;

- покращення матеріально- технічної бази спортивних споруд, продовження реконструкції, модернізації та будівництва спортивних об'єктів та споруд області;

- удосконалення мережі закладів охорони здоров'я в умовах інфраструктурного етапу реформи охорони здоров'я;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							64
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- підвищення якості надання медичної допомоги при гострому інфаркті міокарда, гострому мозковому інсульті, розвитку медичної реабілітації дорослим та дітям, забезпечення надання паліативної допомоги та ін..;
- захист прав та інтересів дітей, які проживають на території Смілянської міської територіальної громади, забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні, максимальне охоплення сімейними формами виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, соціальна підтримка сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах
 - залучення молоді в життя громади й до процесу прийняття рішень;
 - соціальна та психологічна підтримка (надання соціальних послуг) ветеранам, які завершили або тимчасово призупинили свою військову кар'єру та повернулись до цивільного життя (їх сімей);
 - створення (функціонування) містобудівного кадастру місцевого рівня (місцевої геоінформаційної системи);
 - забезпечення ефективності використання та охорони земельних ресурсів;
 - створення ринку земель;
 - розроблення та оновлення містобудівної документації;
 - створення безбар'єрного простору у територіальній громаді;
 - покращення інфраструктури громади, забезпечення безпеки дорожнього руху;
 - забезпечення населення послугою з цілодобового водопостачання та водовідведення;
 - гарантоване цілодобове забезпечення питною водою мешканців;
 - забезпечення населення громади якісною послугою з централізованого опалення;
 - забезпечення населення якісною послугою зовнішнього освітлення;
 - забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами;
 - розбудова та модернізація інфраструктури управління відходами (створення центрів з сортування твердих побутових відходів, перевантажувальних пунктів);
 - поліпшення якості атмосферного повітря: запровадження системи моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря; зменшення рівня забруднення атмосферного повітря;
 - покращення стану водних ресурсів: зменшення обсягів скидів у водойми громади шляхом реконструкції та будівництва очисних споруд;
 - розвиток природно-заповідного фонду та збереження біологічного, ландшафтного різноманіття: оголошення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду; встановлення меж територій та об'єктів природно – заповідного фонду;
 - охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів;
 - підвищення рівня екологічної культури населення, зокрема формування в суспільстві екологічних цінностей і підвищення його екологічної свідомості;
 - підвищення енергоефективності діяльності основних промислових та комунальних підприємств;
 - забезпечення соціальної, психологічної та інтеграційної підтримки ветеранів війни та осіб, постраждалих від війни;
 - забезпечення захисту населення від наслідків військової агресії.

Негативними наслідками впливу деяких заходів Стратегії на земельні ресурси може бути вилучення земель під будівництво нових інженерних мереж, нових будівель та споруд. Проте, деякі з цих заходів компенсуються за рахунок їх позитивного впливу на навколишнє середовище та населення в результаті планової діяльності, зокрема, за рахунок розвитку інженерних мереж та покращання рівня захисту населення від наслідків агресії РФ. Вплив і інших об'єктів буде оцінено на подальших етапах проектування після конкретизації характеристики кожного окремого об'єкта.

Потенційними джерелами впливу на ґрунти під час проведення будівельно-демонтажних робіт є:

- зменшення вологості ґрунтів за рахунок асфальтування території; порушення природного стоку поверхневих вод за рахунок планування території, траншейної прокладки різних комунікаційних мереж тощо;

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							65
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- випадкові проливи паливно-мастильних матеріалів.

Смілянська міська територіальна громада в результаті реалізації Стратегії має забезпечити проведення заходів щодо:

- Повернення трудових мігрантів, інтеграція ВПО.
- Активізацію місцевого самоврядування та участі громадськості.
- Залучення зовнішньої технічної допомоги, участь у міжнародних проєктах.
- Розвиток промислового парку "Сміла" та легалізацію бізнесу.
- Зміцнення мережі освітніх, медичних і культурних закладів.
- Підвищення заробітної плати та професійної кваліфікації населення.

Крім того, необхідна розробка схеми екомережі громади, що дасть можливість управляти екологічними ризиками, дозволить визначити господарську цінність територій з різними режими використання а також відкрис можливість для інвестицій в органічне землеробство.

Серед трьох запропонованих альтернатив було визначено – *Варіант3. «Оптимістично-проактивний сценарій»* – Базується на стримано позитивних передумовах зовнішнього середовища та проактивних діях місцевої влади. Очікувані результати:

- Стале зростання економіки громади;
- Підвищення рівня задоволеності населення;
- Позитивне міграційне сальдо;
- Розширення інвестиційного потенціалу громади;
- Створення бюджету розвитку.

На виконання вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон), який встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоди довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, рекомендовано визначати оцінку впливу на довкілля від об'єктів підприємницької діяльності, визначени даним Законом, які підлягають такій оцінці (проведення ОВД).

Вплив на довкілля – будь-які наслідки планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи для сукупності цих факторів, а також наслідки для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів.

Проведення ОВД майбутньої господарської та іншої діяльності на довкілля сприяє ухваленню екологічно грамотного управлінського рішення про реалізацію наміченої господарської і іншої діяльності за допомогою визначення можливих несприятливих дій оцінки екологічних наслідків, обліку громадської думки, розробки заходів зі зменшення і запобігання дій. Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України запроваджено роботу Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля (далі – Реєстр), а Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року № 1026 затверджено Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

Крім того, одним із дієвих шляхів вирішення екологічних проблем є ефективне планування природоохоронних заходів та раціональне використання видатків бюджетів усіх рівнів.

Стратегічна екологічна оцінка не завершується після формування звіту, а продовжується у вигляді моніторингу змін стану довкілля, здоров'я населення, та умов життєдіяльності населення. Мета проведення моніторингу - вперш за все виявляти зміни, які мають місце в процесі впровадження документу державного планування.

Виявлення негативного впливу повинно супроводжуватись впровадженням пом'якшуючих заходів з чітким додержанням норм чинного законодавства.

Реалізація Стратегії ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження деяких заходів ймовірно матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення, зокрема вирішення питань щодо поводження з відходами, реконструкції та

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							66
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

будівництва мереж водопостачання, які спрямовані на покращення стану вод; збереження та розширення зелених насаджень, ремонту доріг; покращення якості медичних послуг, просування здорового способу життя серед населення, розширення мережі медичних закладів тощо, покращення умов життя ВПО.

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації документу державного планування, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Враховуючи географічне положення громади та локальний рівень документу планування, трансграничні наслідки від виконання Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки не передбачаються.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							67
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

ДОДАТКИ

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							68
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Додаток 1 «Таблиця для спрощеного розрахунку впливу різних діяльностей на клімат, до документу державного планування»

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							69
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

**Таблиця для спрощеного розрахунку впливу різних діяльностей на клімат,
для документу державного планування (далі - ДДП)**

№	Показник діяльності	Одиниця виміру	Кількість на початок ДДП	Кількість на закінчення ДДП	Різниця	Одиниця виміру	Коефіцієнт тон CO ₂ екв	Результат т CO ₂ -екв
1	Викиди ІІІ від спожитої електроенергії	МВтгод				т CO ₂ екв / МВтгод	0.372	
2	Викиди ІІІ від спалювання (викопного) палива при виробництві електричної та теплової енергії							
2.1	Кам'яне вугілля	т	-			т CO ₂ екв / т	2.08	
2.2	Буре вугілля	т	-			т CO ₂ екв / т	1.2	
2.3	Торф	т	-			т CO ₂ екв / т	1.03	
2.4	Природний газ	т	-			т CO ₂ екв / т	2.69	
2.5	Зріджений газ (пропан, бутан)	т	-			т CO ₂ екв / т	2.98	
2.6	Мазут	т	-			т CO ₂ екв / т	3.13	
3	Викиди ІІІ від споживання палива транспортом							
3.1	Бензин	т	-			т CO ₂ екв / т	3.1	
3.2	Дизель	т	-			т CO ₂ екв / т	3.18	

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

3.3	LPG (зріджений нафтовий газ або скраплений нафтовий газ)	т	-			т CO ₂ екв./т	2.97
3.4	Керосин	т	-			т CO ₂ екв./т	3.15
4	Викиди III від тваринництва (внутрішня ферментація та обробка гною)						
4.1	Молочні корови (доросла молочна велика рогата худоба)	голів	-			т CO ₂ екв./голову	2.87
4.2	Інша доросла велика рогата худоба	голів	-			т CO ₂ екв./голову	1.8
4.3	Молодняк	голів	-			т CO ₂ екв./голову	1.17
4.4	Вівці	голів	-			т CO ₂ екв./голову	0.229
4.5	Свині	голів	-			т CO ₂ екв./голову	0.12
4.6	Коні	голів	-			т CO ₂ екв./голову	0.537
4.7	Кози	голів	-			т CO ₂ екв./голову	0.149
4.8	Кролі	голів	-			т CO ₂ екв./голову	0.039
4.9	Птиця (на 1000 голів)	1000 голів	-			т CO ₂ екв./на 1000 голів	1.381
5	Викиди та поглинання III від землекористування та лісового господарства						
5.1	Оброблені землі CR	га	1274,2490			т CO ₂ /га	1.18
5.2	Пасовища GR	га	17,6073			т CO ₂ /га	0.03
5.3	Лісові площі FO	га	170,0352			т CO ₂ /га	-4.78

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Аркуш

71

5.4	Водно-болотні угіддя WE:	га	-							
5.4.1	землі з видобутком торфу (кар'єри видобутку торфу) WE2	га							т CO2/га	21.53
5.4.2	постійні води (ставки, річки, озера, болота) WE1	га	287,1344						т CO2/га	0
5.5	Поселення, забудовані території, дороги та інше SE	га	1911,9462						т CO2/га	0
5.6	Інші землі ОТ	га	341,6352						т CO2/га	0
	Сумарний результат		4002,6073							

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Аркуш

72

Додаток 2. «Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							73
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Єдина екологічна платформа "ЕкоСистема"

Заява

про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки від 18.07.2025 р.

Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі № 18-07-15559-25

Замовник:

Управління економічного розвитку

1. Назва документа державного планування:

Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки

2. Основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки (далі - Стратегія) є документом державного планування місцевого рівня та відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі - CEO). Основною метою розроблення стратегії є визначення пріоритетних напрямів розвитку Смілянської міської територіальної громади на довгостроковий період та здійснення планомірних і послідовних заходів по максимальному наближенню рівня життя мешканців міста до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу, збереження унікальних духовних та культурних традицій. Ця Стратегія розроблена на основі положень Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змінами), «Про місцеві державні адміністрації», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (зі змінами), «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про засади державної регіональної політики», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» та постанови Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 №816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів», постанови Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегій і плану заходів», в рамках «Стратегії розвитку Черкаської області на період 2022-2027 роки», Концепції державної регіональної політики, інших актів Президента України та Кабінету Міністрів України. Стратегія відповідає завданням та пріоритетним напрямам Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 - 2027 роки (постанова КМУ від 05.08.2020 № 695, із змінами, затвердженими постановою КМУ від 13.08.2024 № 940), яка враховує наслідки військових дій в Україні та необхідність підвищення безпеки та стійкості до зовнішніх чинників, а також набуття Україною статусу кандидата на

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		74

членство в ЄС. Основне у оновленій Стратегії - це відновлення інфраструктури з урахуванням безпекових вимог, безбар'єрності та інтересів людей, зокрема і вразливих груп населення. Проект оновленої Стратегії ставить перед собою наступні цілі: - громада розвинутого бізнесу зі сприятливими умовами для інвестування; - громада енергоефективної та екобезпечної інфраструктури; безпека та розвиток через якісне врядування. Досягнення цих цілей можливо за умови координації спільних дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств у співпраці з представниками бізнесу, направлених на: ліквідацію руйнувань на пошкоджених об'єктах внаслідок військової агресії російської федерації; створення умов для безперебійного та надійного функціонування усіх систем життєзабезпечення в громаді, зокрема інженерно-транспортної, енергетичної, комунальної інфраструктури та соціальної сфери; залучення інвестицій; налагодження та розвиток міжнародного співробітництва, зокрема експорту; створення умов для розвитку підприємництва; забезпечення якості та доступності широкого спектра публічних, медичних і соціальних послуг, в тому числі для внутрішньо переміщених осіб, учасників бойових дій та ветеранів війни; збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів. Очікується, що реалізація основних положень Стратегії дасть можливість створити реальні умови для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі стабілізації економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки. Основними перевагами для мешканців є покращення інфраструктури, розвиток економіки, запровадження енергоефективних заходів, відновлювальних джерел енергії та підвищення якості послуг у сфері охорони здоров'я. Громада також виявляє активність у посиленні екологічної безпеки та соціальних ініціатив.

3. Якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Реалізація стратегії забезпечується спільною роботою усіх структурних підрозділів виконавчого комітету міської ради в співпраці з представниками бізнесу та громадськими організаціями. Стратегія передбачає концентрацію ресурсів на вирішенні ключових проблем розвитку міста, реалізацію економічних, соціальних і природоохоронних заходів, підвищення якості медичного обслуговування, удосконалення житлово-комунального господарства, подальше поліпшення інвестиційного клімату та активізацію інноваційної діяльності. Відповідальними за виконання заходів Стратегії є - структурні підрозділи виконавчого комітету міської ради, керівники підприємств та організацій міста. За кожною стратегічною, операційною ціллю та завданням Стратегії розробляється низка заходів і проектів, серед яких можуть бути проекти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планової діяльності. Для таких проектів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

4. Інформація про ймовірні наслідки: а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; б) для територій з природоохоронним статусом; в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

а) Для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки (далі – CEO) мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації Стратегії. Зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких складових довкілля: - атмосферне повітря; - ґрунти та земельні ресурси; - водні ресурси; - ландшафт, біорізноманіття та рекреаційні зони; -управління відходами; - наслідки для здоров'я населення та інші складові, котрі будуть встановлені в процесі підготовки Звіту. Впровадження стратегії має передбачати покращення якості життя кожного

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							75
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

мешканця громади, очікується позитивний вплив на стан довкілля та здоров'я людей. Також передбачено розвиток людського капіталу через створення привабливого спортивного, культурного, мистецького, історико-пізнавального, екобезпечного середовища. б) Для територій з природоохоронним статусом. Реалізація стратегії не матиме негативних наслідків для територій та об'єктів природно заповідного фонду, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. в) Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. Транскордонний вплив відсутній.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено

Зважаючи на мету, цілі та заходи Стратегії, від впровадження яких очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Стратегії. З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час складання звіту з SEO Стратегії, передбачається розглянути дві альтернативи: «Нульовий сценарій» - опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження Стратегії, без впровадження проектних змін та сценарій «Прийняття Стратегії» - опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку затвердження Стратегії.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Для розробки SEO передбачається використовувати наступну інформацію: доповіді про стан довкілля, статистичну інформацію, дані моніторингу стану довкілля, оцінку впливу на довкілля планової діяльності та об'єкти, які можуть мати значний вплив на довкілля.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві (капремонті, реконструкції) об'єктів на території громади передбачається максимально повно використовувати сучасні високоефективні енергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючи конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, сучасні альтернативні джерела енергії, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Звіт про стратегічну екологічну оцінку має відповідати вимогам статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

9. Орган, до якого подаються зауваження та пропозиції та строки їх подання

Зауваження та пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту документу Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки надаються особисто або через уповноваженого представника у письмовому вигляді із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові, місця проживання, особистого підпису; від юридичних осіб - із зазначенням їх найменування, місця знаходження, посади і особистого підпису керівника до Управління економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради за адресою: 20701 м. Сміла, вул. Незалежності, 37; електронна адреса: eko_analiz@ukr.net, телефон (04733)20409 протягом 10 днів з дня оприлюднення повідомлення на офіційному сайті Смілянської міської ради <https://www.smilagada.gov.ua> та оприлюднення даної заяви в Державному реєстрі стратегічної екологічної оцінки.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							76
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

10. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу СЕО:

На сайті Смілянської міської ради від 18.07.2025

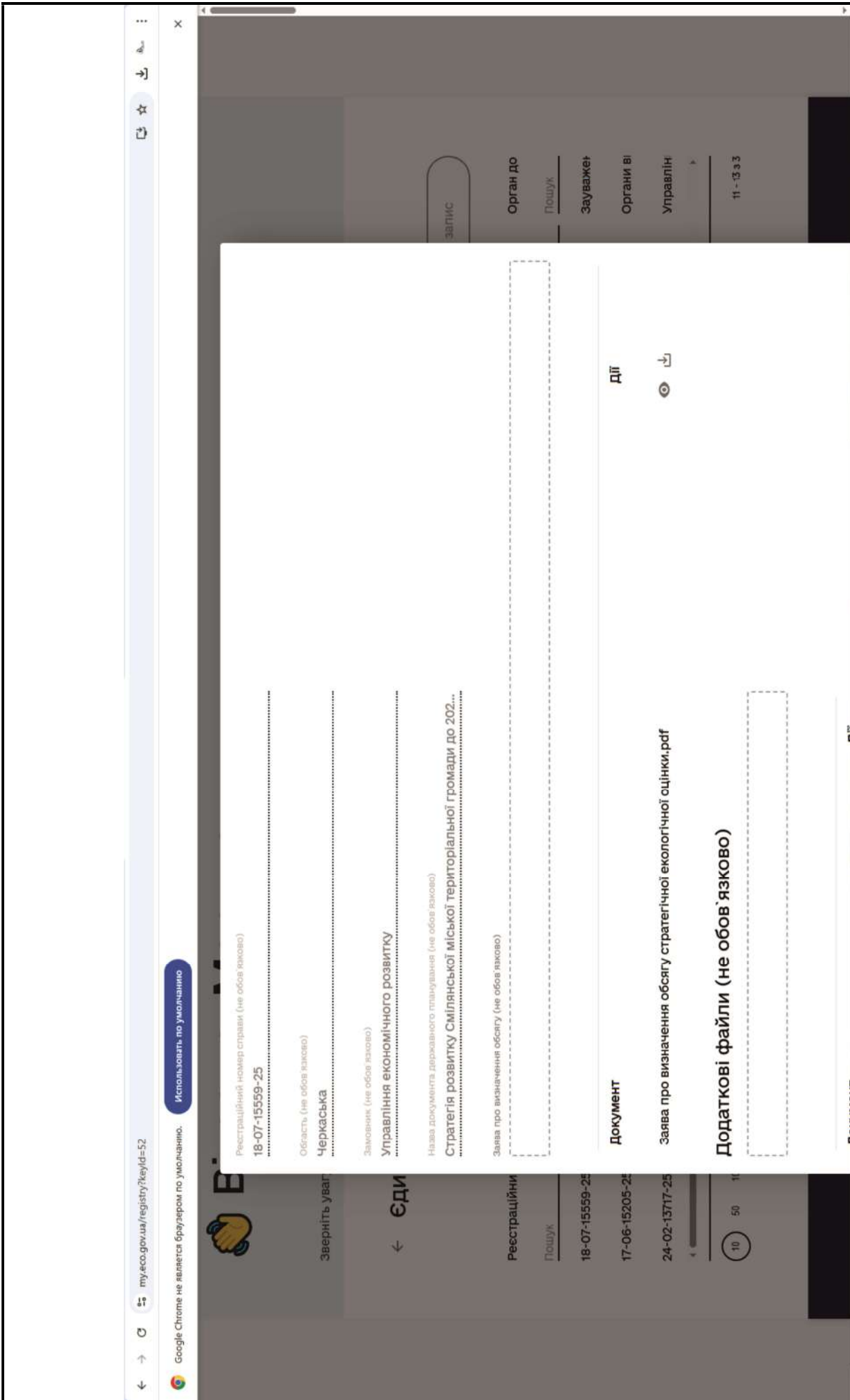
Замовник/Уповноважена особа замовника:

Управління економічного розвитку/МАТВСЕНКО ЛАРИСА ВЯЧЕСЛАВІВНА

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							77
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

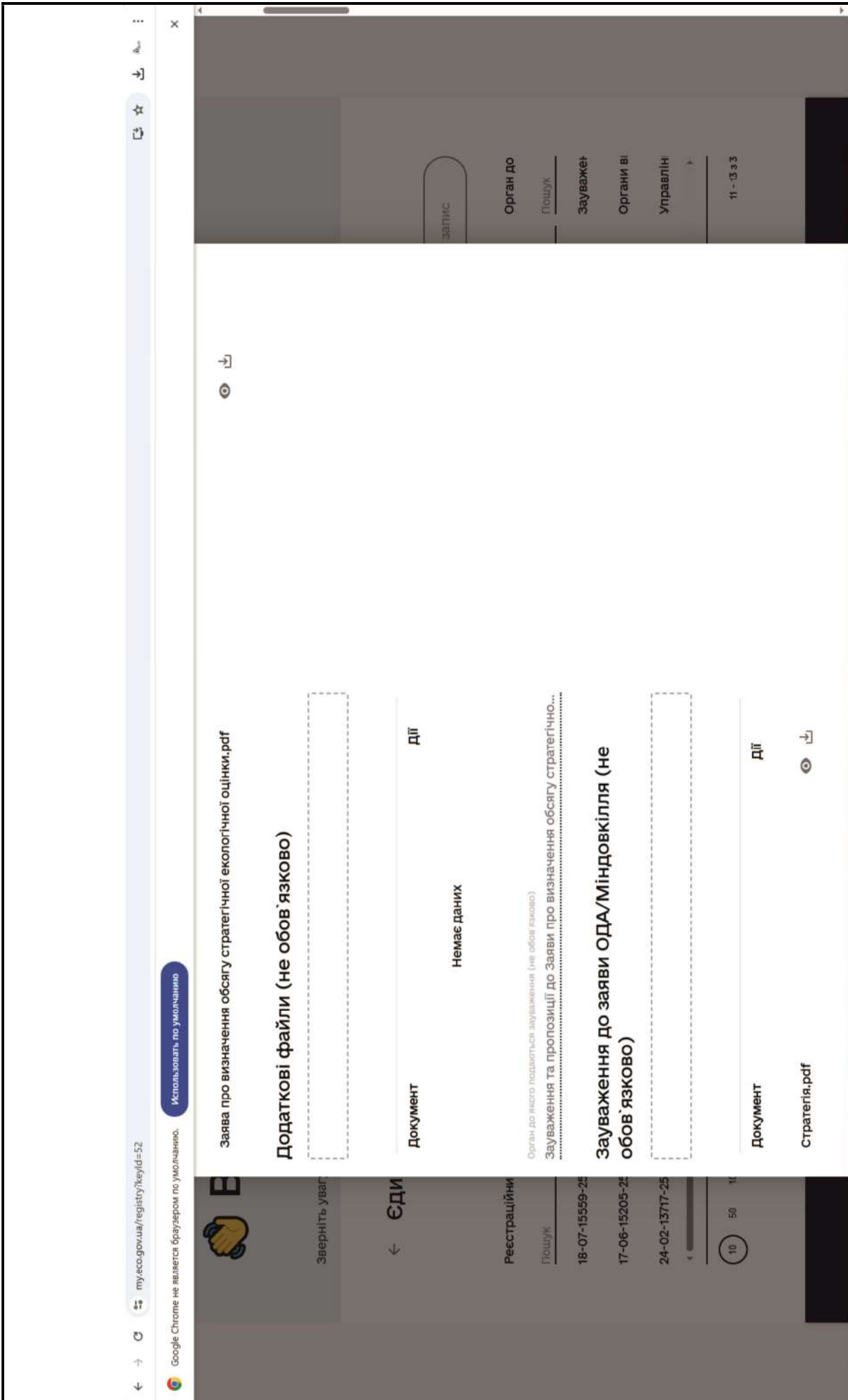
Додаток 3. Викопіювання з єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема»: про розміщення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки» та з офіційного сайту замовника

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							78
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Аркуш
80

Додаток 4. Копії звернень та відповідей уповноважених органів з питань охорони здоров'я та природних ресурсів по питанню розгляду заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							81
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

вулиця Вернигори, 17, м. Черкаси, 18008, тел./факс: (0472) 63-36-55

E-mail: 38715482@ck.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 38715482

від _____ 20__ р. № _____

на № _____ від _____

Управління економічного розвитку
виконавчого комітету Смілянської
міської ради

вул. Незалежності, 37,
м. Сміла, Черкаський район,
Черкаська область, 20701

Про надання зауважень і пропозицій

Управлінням розглянуто Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки від 18.07.2025 (реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі № 18-07-15559-25) проєкту "Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025 – 2027 роки" (далі – Стратегія розвитку). За результатами розгляду повідомляємо.

Відповідно до статті 8 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" (далі – Закон) надаємо зауваження до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (далі – Заява).

1. Вимоги до структури та змісту Заяви визначені частиною 3 статті 10 Закону є обов'язковими.

У пункті 3 поданої Заяви відсутня інформація щодо рішень Стратегії розвитку, зокрема реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (місцезнаходження об'єкту, розміру, потужності підприємства, ресурсомісткості).

2. **Пропозиції** до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, які необхідно врахувати при розробленні Звіту про стратегічну екологічну оцінку.

2.1. Вимоги до структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку, визначені частиною 2 статті 11 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" є обов'язковими.

У звіті про стратегічну екологічну оцінку вбачаємо за необхідне дослідити ймовірні наслідки для довкілля, а саме:

Черкаська обласна державна адміністрація
№ 02/10-04-24/2342/02/10-04-24/19364 від 23.07.2025

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							82
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- визначити та описати існуючі екологічні проблеми у сфері управління відходами, охорони водних та земельних ресурсів, атмосферного повітря, в частині природоохоронних територій та об'єктів (при цьому використовувати адміністративні дані, статистичну інформацію та результати досліджень), а також врахування їх під час реалізації Стратегії розвитку та стратегічної екологічної оцінки;

- оцінити опосередкований та сукупний вплив на природні ресурси та комплекси;

- включити інформацію щодо зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки проєкту Стратегії розвитку;

- провести аналіз впливу Стратегії розвитку на клімат.

При виконанні стратегічної екологічної оцінки рекомендуємо використовувати Методичні рекомендації щодо врахування кліматичного компонента в документах державного планування та під час здійснення стратегічної екологічної оцінки, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 31.10.2024 № 1382 та документ Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650 "Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування" (<https://surl.li/iso ydg>).

- запланувати заходи, направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії розвитку на довкілля, у тому числі на здоров'я населення;

- включити інформацію щодо заходів, передбачених для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Основні вимоги організації та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення визначені Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.

Також рекомендуємо в звіт про стратегічну екологічну оцінку включити ряд оцінок: аналіз контексту планування; аналіз поточного стану довкілля і тенденцій його зміни для території, де планується виконання документа державного планування; цільовий аналіз та аналіз наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі здоров'я населення; оцінку альтернативних сценаріїв, також рекомендації щодо пом'якшення впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення; заходи із запобігання несприятливого впливу.

2.2. При розробці проєкту Стратегії розвитку та Звіту про стратегічну екологічну оцінку пропонуємо врахувати:

- Закон України "Про засади державної регіональної політики" (від 05.02.2015 № 156-VIII);

- Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій" (від 09.07.2022 № 2389-IX);

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							83
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів (постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816);

- положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695), а також внесені зміни до неї, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 № 940); Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки (рішення Черкаської обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII);

- методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегії розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265;

- Стратегію демографічного розвитку України на період до 2040 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2024 № 922-р;

- вимоги до планування і забудови територій населених пунктів та міжселенних територій визначені державними будівельними нормами ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій", затверджені наказом Мінрегіону України від 26.04.2019 № 104;

- документи загальнодержавного та місцевого рівня, якими встановлюються вимоги у сфері охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, зокрема:

Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року (Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII);

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р);

Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1065 термін виконання заходів НПД продовжено до 2025 року);

План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 878-р);

Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р);

Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р);

Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р);

Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційний план її реалізації у 2022 – 2024 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р);

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							84
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р);

Національний план управління відходами до 2033 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р).

Крім того, пропонуємо врахувати вимоги діючого природоохоронного законодавства, зокрема:

- в частині охорони водних ресурсів:

За наявною в Управлінні інформацією в адміністративних межах Смілянської міської територіальної громади знаходяться водні об'єкти.

Статтею 60 Земельного кодексу України, статтею 88 Водного кодексу України визначено, що прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

- для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 гектари – 25 метрів;

- для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари – 50 метрів.

Порядок встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон визначений ст. ст. 60, 186 Земельного кодексу України, ст. ст. 88, 89 Водного кодексу України, ст. 47 Закону України "Про землеустрій", постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1996 № 486 "Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них".

Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах встановлено статтями 89 Водного кодексу України та 61 Земельного кодексу України.

Статтями 63 Земельного кодексу України, 91 Водного кодексу України визначено, що для потреб експлуатації та захисту від забруднення, пошкодження і руйнування магістральних, міжгосподарських та інших каналів на зрошувальних осушувальних системах, гідротехнічних та гідрометричних споруд, а також водойм

і гребель на річках встановлюються смуги відведення з особливим режимом користування.

Розміри та режим використання земельних ділянок смуг відведення визначаються за проектами землеустрою, які розробляються і затверджуються в установленому порядку.

Статтею 93 Водного кодексу України визначено, що з метою охорони водних об'єктів у районах забору води для централізованого водопостачання населення, лікувальних і оздоровчих потреб встановлюються зони санітарної охорони, які поділяються на пояси особливого режиму.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.5-74:2013 "Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування" межі першого поясу ЗСО підземних джерел водопостачання слід встановлювати від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодязь, каптаж тощо) або від крайніх водозабірних

					2025	Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»	Аркуш
							85
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

споруд, розташованих у групі, на відстані: для захищених – 30 м, для недостатньо захищених – 50 м.

Відповідно до пункту 7.10. Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 № 379/1404) колодязі, свердловини в індивідуальних садибах повинні бути віддалені від джерел забруднення на відстань не менше 20 м. При цьому слід враховувати напрямок схилу ділянки.

Вимоги до встановлення правового режиму зон санітарної охорони водних об'єктів затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024.

Правові, економічні та організаційні засади функціонування системи водовідведення, спрямовані на створення сприятливих умов життєдіяльності людини та захист навколишнього природного середовища від негативного впливу стічних вод визначає Закон України "Про водовідведення та очищення стічних вод" від 12.01.2023 № 2887-IX (далі – Закон).

Статтею 12 Закону визначені повноваження органів місцевого самоврядування у сфері водовідведення, зокрема: затвердження та виконання місцевих програм у сфері водовідведення: місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту, місцеві правила приймання поверхневих стічних вод до систем водовідведення поверхневих стічних вод населеного пункту, місцеві правила збирання, транспортування та очищення стічних вод), участь у розробленні та виконання відповідних державних, регіональних і місцевих програм, тощо.

- в частині охорони та використання природно-заповідного фонду.

Правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України регулюються Законом України "Про природно-заповідний фонд України".

За наявною в Управлінні інформацією в адмінмежах м. Сміла обліковуються наступні об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення:

- парк пам'ятка садово-паркового мистецтва "Міський парк", оголошений рішенням обласної ради народних депутатів від 21.11.1984 № 354 на площі 33,2 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Багатовікові дерева дуба звичайного", оголошена рішенням Черкаської обласної ради від 21.09.2018 № 24-51/VII на площі 0,01 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Графський дуб-красень", оголошена рішенням Черкаської обласної ради від 21.09.2018 № 24-51/VII на площі 0,01 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Віковий дуб імені Якова Водяного", оголошена рішенням Черкаської обласної ради від 21.09.2018 № 24-51/VII на площі 0,01 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Софіївські дуби", оголошена рішенням Черкаської обласної ради від 21.09.2018 № 24-51/VII на площі 0,01 га;
- заповідне урочище "Юрова гора", оголошене рішенням обласної ради народних депутатів від 21.11.1984 № 354 на площі 149,0 га.

Крім того, рішенням виконавчого комітету Черкаської обласної ради народних депутатів від 21.11.1984 № 354 оголошений гідрологічний заказник місцевого значення "Ірдинське болото" (далі – Заказник) загальною площею

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		86

857,5 га, з яких 484,6 га – на території філії "Черкаське лісове господарство" ДП "Ліси України, 246,9 га – на території філії "Смілянське лісове господарство" ДП "Ліси України та 126,0 га – на території Балаклеївської територіальної громади Черкаського району та околиці м. Сміла.

Рішенням Черкаської обласної ради від 27.12.2002 № 5-7 встановлено охоронну зону в розмірі 50 м від Заказника в адмінмежах Балаклеївської територіальної громади (Костянтинівська сільська рада) Черкаського району.

Копії рішень та картографічні матеріали додаються.

Відповідно до Порядку включення територій та об'єктів до переліків та об'єктів екологічної мережі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2016 № 1196 та розпорядження Черкаської обласної державної адміністрації від 05.08.2016 № 395 до Витягу з переліку територій та об'єктів екологічної мережі включено парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва місцевого значення "Міський парк" на площі 33,2 га (рішення Черкаської обласної ради від 21.11.1984 № 354). Копія Витягу додається.

Згідно рішення Черкаської обласної ради від 28.10.1994 № 2/6 гідрологічний заказник "Смілянський" площею 30,0 га внесено до Переліку цінних природних територій та об'єктів місцевого значення, що резервуються з метою наступного віднесення їх до природно-заповідного фонду області. Копія рішення додається.

З метою забезпечення реалізації цілей Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки, на виконання Законів України "Про природно-заповідний фонд України" (далі – Закон), "Про землеустрій" в частині збереження цілісності об'єктів природно-заповідного фонду та запобігання незаконному заволодінню їх територіями в області проводиться робота щодо встановлення в природі (на місцевості) меж заповідних об'єктів.

Статтею 8 Закону визначено, що збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом розробки проектної і проектно-планувальної документації.

Процедура встановлення меж для всіх категорій об'єктів природно-заповідного фонду визначений статтею 186 Земельного кодексу України, статтею 47 Закону України "Про землеустрій".

Фінансування робіт із розробки проєктів землеустрою із організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду здійснюється у порядку визначеному статтею 67 Закону України "Про землеустрій".

Порядок фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначений статтею 46 Закону, відповідно до якої витрати, пов'язані із забезпеченням режиму охорони і збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюються за рахунок підприємств, установ, організацій, інших землевласників та землекористувачів у віданні яких вони перебувають.

Відповідно до статті 60 Закону органи місцевого самоврядування сприяють охороні й збереженню територій та об'єктів природно-заповідного фонду, виконанню покладених на них завдань.

Необхідно вжити заходів, щодо забезпечення виконання робіт по встановленню меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							87
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

- в частині охорони атмосферного повітря:

Згідно ст. 11 Закону України "Про охорону атмосферного повітря" (далі – Закон) викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися суб'єктами господарювання після отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності щодо охорони атмосферного повітря визначені статтею 10 Закону.

Умови проектування, будівництва та реконструкції підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря визначені статтею 23 Закону.

З метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини в районах житлової забудови, масового відпочинку і оздоровлення населення при визначенні місць розміщення нових, реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, встановлюються санітарно-захисні зони (стаття 24 Закону).

Для визначення екологічної безпеки під час проектування, розміщення, будівництва нових і реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів проводяться оцінка впливу на довкілля та державна експертиза в порядку, визначеному законодавством (ст. 25 Закону).

Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища" (ст. 20⁴ та 22) передбачено створення державної системи моніторингу довкілля та проведення спостережень за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення.

Механізм організації та здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря визначено Порядком здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря (далі – Порядок), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827 зі змінами.

Відповідно до Порядку, одним з суб'єктів моніторингу атмосферного повітря є виконавчі органи міських рад, яким необхідно встановлювати пункти спостережень та вести спостереження за рівнем забруднювальних речовин в межах території відповідної зони.

З метою впровадження державної системи спостережень за станом атмосферного повітря в області розроблено Програму державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2021 – 2025 роки для зони "Черкаська", до якої, зокрема, входить і м. Сміла.

- в частині управління відходами:

Правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище регулюються Законом України "Про управління відходами" (далі – Закон).

Статтею 26 Закону визначені повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами, зокрема: вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		88

відходів, створення пунктів роздільного збирання побутових відходів, участь у розробленні та реалізації регіональних планів управління відходами, затвердження місцевих планів управління відходами тощо.

За даними інвентаризації місць видалення відходів за Смілянською територіальною громадою обліковується полігон твердих побутових відходів, розташований на землях Степанківської територіальної громади (с. Залевки), площею 4,47 га.

Законом встановлено, що з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення ґрунтів і підземних вод, забороняється.

З метою покращення управління відходами органам місцевого самоврядування необхідно відповідно до вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р) та Національного плану управління відходами до 2033 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р) вжити заходи щодо запобігання та зведення до мінімуму утворення побутових відходів та підвищення рівня їх перероблення шляхом:

створення інфраструктури для оброблення побутових відходів (встановлення сміттесортувальних ліній; будівництва об'єктів оброблення побутових відходів);

оновлення матеріально-технічної бази для збирання змішаних побутових відходів;

очищення історичних місць розміщення відходів (закриття сміттєзвалищ, які не відповідають вимогам екологічної безпеки);

проведення рекультивації місць розміщення побутових відходів, які не відповідають встановленим вимогам;

ліквідації накопичень, непридатних до використання і заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, тари від них та інше.

В області розробляється проєкт Регіонального плану управління відходами в Черкаській області (далі – Регіональний план).

Проєктом Регіонального плану визначено заходи та встановлено цільові показники, які є обов'язковими для перенесення до місцевих планів управління відходами, зокрема серед інших заходів для м. Сміла передбачається:

- будівництво сміттесортувальної лінії;

- створення пункту роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів

Після затвердження Регіонального плану управління відходами Смілянській територіальній громаді необхідно розробити та затвердити місцевий план управління відходами відповідно до ст. 52 Закону України "Про управління відходами".

Вжиття заходів по впровадженню роздільного збору побутових відходів передбачено вимогами Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (пункт "15" ст. 30), ст. 6, 13, 31 та 35 Закону України "Про управління відходами".

Роздільне збирання відходів здійснюється відповідно до Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							89
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

розвитку громад, території та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 02 лютого 2024 р. за № 168/41513).

Пропонуємо врахувати зазначену вище інформацію при підготовці Звіту про стратегічну екологічну оцінку та проекту Стратегії розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та Плану заходів з її реалізації на 2025 – 2027 роки.

Додатки: в електронному вигляді.

Начальник

Віталій ПЕТРОВ

Наталія Стоноженко, 63-36-55

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		90

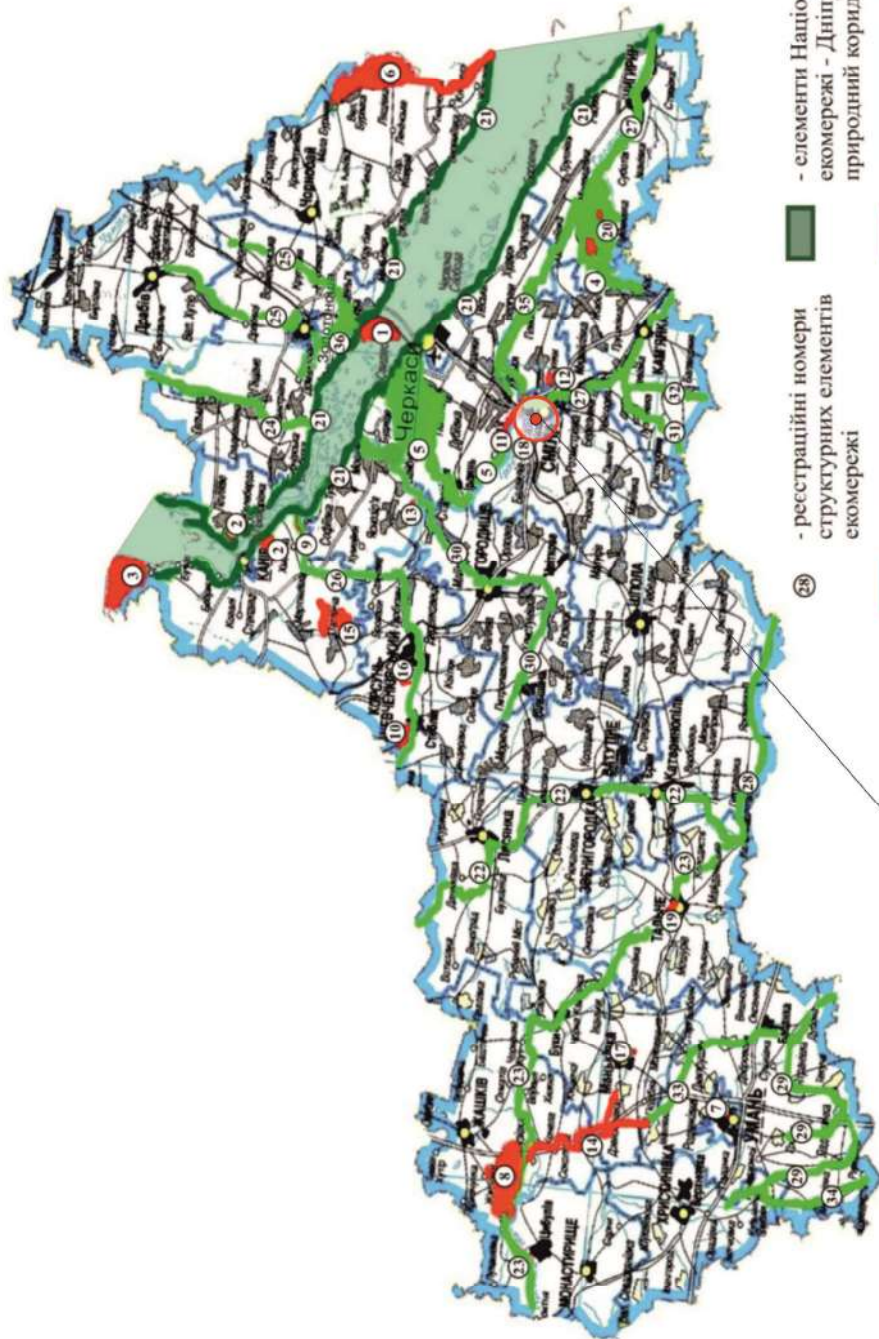
Додаток 5. Схема елементів екомережі на території Смілянської міської територіальної громади та прилеглих до неї громад

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							91
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

Додаток 6. Регіональна схема формування екомережі Черкаської області

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							93
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

РЕГІОНАЛЬНА СХЕМА ФОРМУВАННЯ
ЕКОМЕРЕЖІ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

- 28 - ресстраційні номери структурних елементів екомережі
- - існуючі заповідні території - структурні елементи екомережі
- - елементи Національної екомережі - Дніпровський природний коридор
- - рекомендовані структурні елементи екомережі

Місце розташування території проєктування

Змін.	Кіл-ть	Арж	Месюк	Підпис	Дата		
ГАП		Дронь	М.С.				
Розробів		Дронь	М.С.				
Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Програма економічного і соціального розвитку Смілянської міської територіальної громади на 2025 рік»							
Замовник: Управління економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради					Стадія	Аркуш	Аркушів
Викопіювання з регіональної схеми формування екомережі Черкаської області					ДПТ	1	1

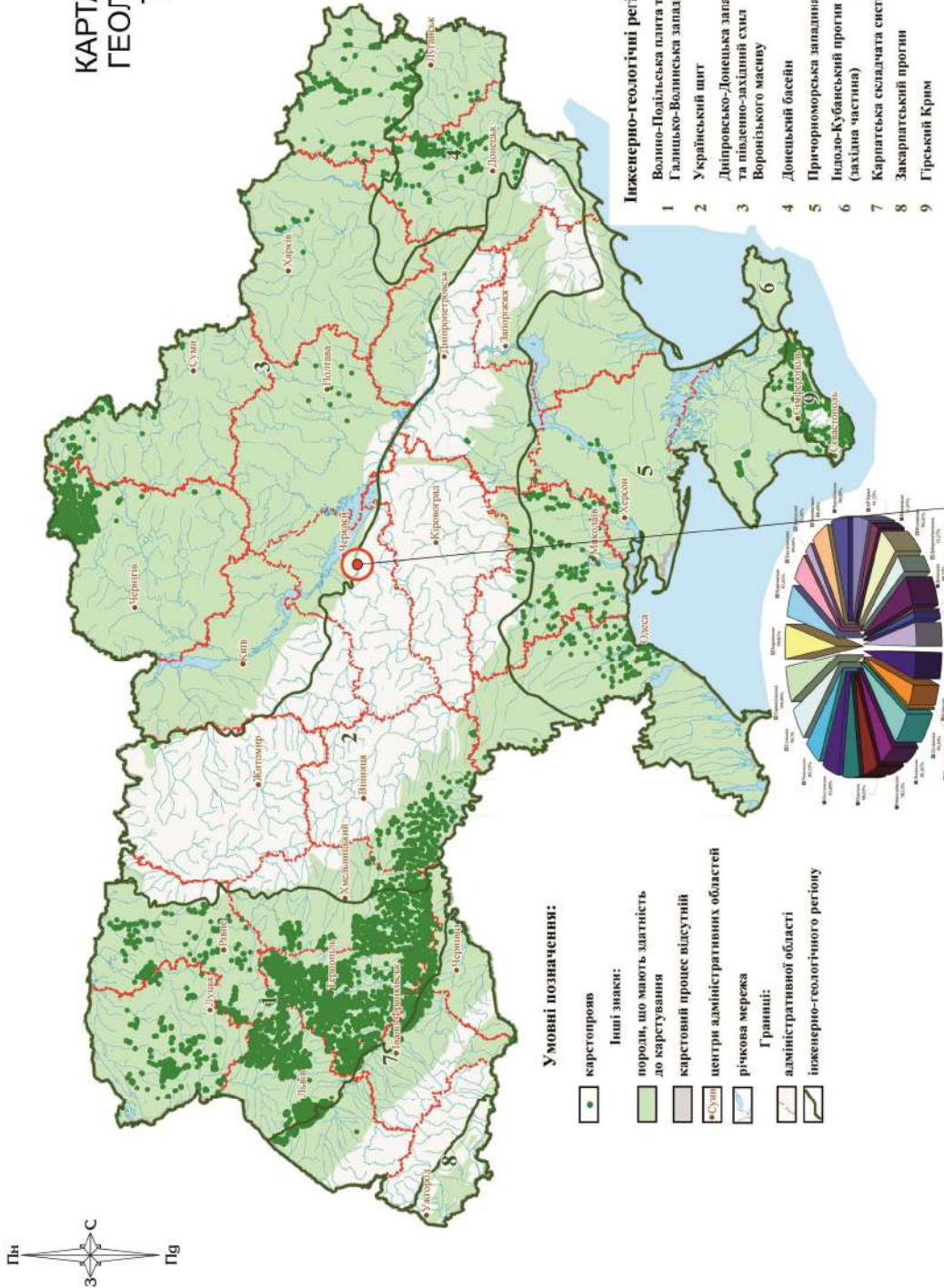
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата
					2025

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Додаток 7 Карта проявів екзогенно-геологічних процесів на території України

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							95
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

КАРТА ПРОЯВІВ ЕКЗОГЕННО-ГЕОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Місце розташування території проєктування

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Програма економічного соціального розвитку Смілянської міської територіальної громади на 2025 рік»		Стадія	Аркуш	Аркушів
Змін	К-сть	Арк	ДПТ	1
ГАП		Дронь	М.С.	1
Розроблв		Дронь	М.С.	1
Замовник: Управління економічного розвитку виконавчого комітету Смілянської міської ради				
Карта проявів екзогенно-геологічних процесів на території України				

					2025
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»

Додаток 8 Схема зонування території міста Сміла

					2025	<i>Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування «Стратегія розвитку Смілянської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів з її реалізації на 2025-2027 роки»</i>	Аркуш
							97
Змін	К-сть	Аркуш	Док	Підпис	Дата		

